

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Comarch
za okres 01.01.2008-31.12.2008**

**Sprawozdanie sporządzone według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej**

I.	SKONSOLIDOWANY BILANS	- 3 -
II.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	- 4 -
III.	SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	- 5 -
IV.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	- 6 -
V.	INFORMACJA DODATKOWA	- 7 -
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy	- 7 -
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	- 9 -
2.1.	Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego	- 11 -
2.2.	Rozpoznawanie przychodów i kosztów	- 17 -
2.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	- 18 -
2.4.	Informacje dotyczące wielkości śródrocznych	- 20 -
2.5.	Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF	- 20 -
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	- 22 -
3.1.	Sprawozdawczość wg segmentów za 12 miesięcy 2008 roku	- 22 -
3.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	- 24 -
3.3.	Wartość firmy	- 25 -
3.4.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	- 25 -
3.5.	Zapasy	- 26 -
3.6.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- 27 -
3.7.	Pochodne instrumenty finansowe	- 27 -
3.8.	Należności handlowe oraz pozostałe należności	- 27 -
3.9.	Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	- 28 -
3.10.	Kapitał zakładowy	- 28 -
3.11.	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	- 32 -
3.12.	Kontrakty długoterminowe	- 33 -
3.13.	Kredyty, pożyczki	- 33 -
3.14.	Zobowiązania warunkowe	- 35 -
3.15.	Odroczony podatek dochodowy	- 36 -
3.16.	Zysk na akcję	- 37 -
4.	Noty dodatkowe	- 38 -
4.1.	Informacje o akcjonariuszach posiadających co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A. oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące ..	- 38 -
4.2.	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	- 39 -
4.3.	Inne wydarzenia IV kwartału 2008 roku	- 40 -
4.4.	Zdarzenia po dacie bilansu	- 40 -
4.5.	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej	- 41 -
4.6.	Stanowisko Zarządu odnośnie zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	- 41 -
4.7.	Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi, których łączna wartość od początku roku przekracza 500 000 EURO (poza transakcjami typowymi i rutynowymi)	- 41 -
4.8.	Informacje o udzielonych przez Spółkę i podmiot zależny poręczeniach oraz gwarancjach ..	- 42 -
4.9.	Inne istotne informacje dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta	- 42 -
5.	Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w IV kwartale 2008 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału ..	- 43 -
5.1.	Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy	- 43 -
5.2.	Struktura przychodów	- 45 -
5.3.	Portfel zamówień	- 47 -
5.4.	Kurs akcji ComArch S.A.	- 48 -
5.5.	Zdarzenia IV kwartału 2008 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch ..	- 48 -
5.6.	Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch ..	- 49 -
VI.	SKRÓCONE KWARTALNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE COMARCH S.A. ZA IV KWARTAŁ 2008 ROKU	- 51 -

I. Skonsolidowany bilans

	Nota	Stan na 31 grudnia 2008 r.	Stan na 31 grudnia 2007 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	3.2	256 295	182 633
Wartość firmy	3.3	26 328	3 284
Pozostałe wartości niematerialne		98 490	35 559
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		8 350	8 458
Inwestycje w jednostkach zależnych	3.4	-	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.4	1 252	-
Inwestycje pozostałe		747	106
Należności długoterminowe		1 100	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.15	12 548	12 341
		405 110	242 381
Aktywa obrotowe			
Zapasy	3.5	31 328	32 839
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.8	245 247	188 550
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		240	-
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.12	12 191	17 806
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.6	129	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.7	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		218 809	66 362
		507 944	305 557
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3.9	2 826	10 551
AKTYWA RAZEM		915 880	558 489
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki			
Kapitał zakładowy	3.10	7 960	7 960
Pozostałe kapitały		134 818	128 875
Różnice kursowe		6 259	321
Zysk netto za okres bieżący		198 190	42 770
Niepodzielony wynik finansowy		149 396	106 626
		496 623	286 552
Udziały mniejszości		37 328	14 228
Kapitał własny razem		533 951	300 780
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	3.13	94 400	77 739
Inne zobowiązania		-	113
Zobowiązania z tyt. odroczonego podatku dochodowego		59 671	6 634
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia		4 919	2 669
		158 990	87 155
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.11	178 592	152 867
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		5 981	3 037
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	3.12	5 730	7 125
Kredyty i pożyczki	3.13	26 274	4 945
Zobowiązania finansowe		97	-
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia		6 265	2 580
		222 939	170 554
Zobowiązania razem		381 929	257 709
PASYWA RAZEM		915 880	558 489

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	IV kwartał 2008	12 miesięcy 2008	IV kwartał 2007	12 miesięcy 2007
Przychody ze sprzedaży		313 163	702 554	170 204	581 048
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów		(241 843)	(551 763)	(126 114)	(450 690)
Zysk brutto na sprzedaży		71 320	150 791	44 090	130 358
Pozostałe przychody operacyjne		1 500	2 234	777	2 021
Koszty sprzedaży i marketingu		(19 249)	(50 400)	(15 678)	(44 370)
Koszty ogólnego zarządu		(13 817)	(47 837)	(13 255)	(36 479)
Pozostałe koszty operacyjne		(6 249)	(10 385)	(805)	(7 524)
Zysk operacyjny		33 505	44 403	15 129	44 006
Koszty finansowe - netto		2 858	198 319	(1 214)	(1 749)
Udział w zyskach/ (stratach) jednostek stowarzyszonych		(42)	(42)	1 121	3 262
Zysk przed opodatkowaniem		36 321	242 680	15 036	45 519
Podatek dochodowy		1 508	(43 046)	2 434	(3 101)
Zysk netto za okres		37 829	199 634	17 470	42 418
W tym:					
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki		37 013	198 190	18 045	42 770
Zysk netto przypadający na udziałowców mniejszościowych		816	1 444	(575)	(352)
		37 829	199 634	17 470	42 418
Zysk na akcję przypadający na akcjonariuszy Spółki za okres (wyrażony w PLN na jedną akcję)					
– podstawowy	3.16		24,90		5,46
– rozwodniony	3.16		24,90		5,46

III. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy Spółki					Udziały mniejszości	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Wynik netto za okres	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 519	127 795	463	-	106 626	14 580	256 983
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	1 080	-	-	-	-	1 080
Podwyższenie kapitału	441	-	-	-	-	-	441
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(142)	-	-	-	(142)
Zysk za okres ⁽²⁾	-	-	-	42 770	-	(352)	42 418
Suma przychodów ujętych w kapitałach (1+2)	-	-	(142)	42 770	-	(352)	42 276
Stan na 31 grudnia 2007 r.	7 960	128 875	321	42 770	106 626	14 228	300 780
Stan na 1 stycznia 2008 r.	7 960	128 875	321	42 770	106 626	14 228	300 780
Przeniesienie wyniku za rok 2007	-	-	-	(42 770)	42 770	-	-
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	5 943	-	-	-	-	5 943
Kapitał z przejęcia spółki SoftM Software und Beratung AG	-	-	-	-	-	21 554	21 554
Podwyższenie kapitału	-	-	-	-	-	102	102
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	5 938	-	-	-	5 938
Zysk za okres ⁽²⁾	-	-	-	198 190	-	1 444	199 634
Suma przychodów ujętych w kapitałach (1+2)	-	-	5 938	198 190	-	1 444	205 572
Stan na 31 grudnia 2008 r.	7 960	134 818	6 259	198 190	149 396	37 328	533 951

IV. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	199 634	42 418
Korekty razem	(140 751)	901
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	56	(3 262)
Amortyzacja	21 980	17 044
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	5 724	(1 199)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	5 316	4 055
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(154 673)	(863)
Zmiana stanu zapasów	4 304	(12 745)
Zmiana stanu należności	(20 717)	(36 306)
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(8 673)	33 682
Inne korekty	5 932	495
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	58 883	43 319
Zapłacony podatek dochodowy	(3 238)	(4 134)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	55 645	39 185
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie jednostki stowarzyszonej	(4 000)	-
Nabycie aktywów jednostki zależnej	(48 572)	-
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(89 235)	(57 060)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	107	552
Nabycie wartości niematerialnych	(7 032)	(2 791)
Nabycie dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	(13 032)	(2 001)
Wpływy ze sprzedaży dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	206 702	2 117
Udzielone pożyczki długoterminowe	(1 635)	-
Odsetki	1 570	-
Inne wpływy z aktywów finansowych	5 310	-
Inne wpływy inwestycyjne	144	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	50 327	(59 183)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpłata z tytułu emisji kapitału	102	442
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	32 607	30 909
Splata kredytów i pożyczek	(4 189)	(2 675)
Odsetki	(6 353)	(3 703)
Inne wpływy finansowe	57	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w/pochodzące z działalności finansowej	22 224	24 973
Zmiana środków pieniężnych netto	128 196	4 975
Środki pieniężne na początek okresu	66 362	62 790
Środki na dzień przejęcia spółek nieobjętych dotychczas konsolidacją	18 706	-
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	4 252	(1 403)
Środki pieniężne na koniec okresu	217 516	66 362
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-

V. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka ComArch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A, jest działalność wytwórcza, handlowa i usługowa w zakresie informatyki i telekomunikacji - PKD 72.22.Z Oznaczenie sądu rejestrowego dla ComArch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieście w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka ComArch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki ComArch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1 Struktura organizacyjna Grupy Comarch

W dniu 31 grudnia 2008 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na ComArch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- ComArch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- ComArch Software AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100,00 %),
 - ComArch Software S.A.R.L. z siedzibą w Lille we Francji (100,00 % zależna od ComArch Software AG),
 - ComArch R&D S.A.R.L. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (70,00 % zależna od ComArch Software AG),
 - SoftM Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (50,15 % zależna od ComArch Software AG),
 - SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Monachium w Niemczech (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Software und Beratung Münster GmbH z siedzibą w Monachium w Niemczech (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - Schilling Software GmbH z siedzibą w Bremen w Niemczech (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Systemintegration GmbH z siedzibą w Monachium w Niemczech (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Semiramis GmbH & Co. KG z siedzibą w Hanowerze w Niemczech (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Software und Beratung GmbH z siedzibą w Wiedniu w Austrii (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Kirchbichl w Austrii (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Software und Beratung Schweiz AG z siedzibą w Buchs w Szwajcarii (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM France S.A.R.L. z siedzibą w Oberhausbergen we Francji (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - Solitas Informatik AG z siedzibą w Buchs w Szwajcarii (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Czech Republic s.r.o. z siedzibą w Pilsen w Czechach (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
 - SoftM Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu w Polsce (100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG),
- ComArch, Inc. z siedzibą w Chicago w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100,00 %),
 - ComArch Panama, Inc. z siedzibą w Bella Vista-Panama w Panamie (100,00 % zależna od ComArch, Inc.),
- ComArch Middle East FZ-LCC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100,00 %),
- ComArch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100,00 %),
- OOO ComArch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100,00 %),
- UAB ComArch z siedzibą w Wilnie na Litwie (100,00 %),
- ComArch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100,00 %),
- CA Services S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (99,90 %),
- ComArch Management Spółka z o. o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00 %),

- ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce (ComArch S.A. posiada 100,00 % wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
 - ComArch Management Spółka z o. o. Spółka Komandytowo-Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce (33,79 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty; 4,76 % głosów przypada na ComArch S.A.; 61,45 % głosów przypada na akcje nabyte przez ComArch Management Spółka z o. o. SKA celem umorzenia),
 - Bonus Development Sp. z o.o. Spółka Komandytowa Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce (99,12 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
 - iMed24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
 - iFIN24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
 - iReward24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
 - Infrastruktura24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
 - Bonus Management Sp. z o.o. Spółka Komandytowa Akcyjna z siedzibą w Krakowie w Polsce (97,59 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (49,15 %).

Ponadto jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- poprzez spółkę SoftM Software und Beratung AG:
 - d.velop (Schweiz) AG z siedzibą w Buchs w Szwajcarii (49,00 % głosów przypada na SoftM Software und Beratung AG),
 - KEK Anwendungssysteme GmbH z siedzibą w Monachium w Niemczech (30,00 % głosów przypada na SoftM Software und Beratung AG),
- poprzez ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty:
 - Sodigital Spółka z o.o. (30,72% głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2 Zmiany w strukturze organizacyjnej w IV kwartale 2008 roku

W czwartym kwartale 2008 roku ComArch Software AG nabyła 50,15 % akcji niemieckiej spółki SoftM Software und Beratung AG, notowanej na niemieckiej giełdzie Deutsche Wertpapierbörse we Frankfurcie w segmencie Prime Standard, przejmując tym samym całą Grupę SoftM, w której skład wchodzi: SoftM Software und Beratung AG, SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Monachium, SoftM Software und Beratung Münster GmbH z siedzibą w Monachium, Schilling Software GmbH z siedzibą w Bremen, SoftM Systemintegration GmbH z siedzibą w Monachium, SoftM Semiramis GmbH & Co. KG z siedzibą w Hanowerze, SoftM Software und Beratung GmbH z siedzibą w Wiedniu, SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Kirchbichl, SoftM Software und Beratung Schweiz AG z siedzibą w Buchs, SoftM France S.A.R.L. z siedzibą w Oberhausbergen, Solitas Informatik AG z siedzibą w Buchs, SoftM Czech Republic s.r.o. z siedzibą w Pilsen, SoftM Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Dnia 22 grudnia 2008 roku, w związku z przekroczeniem progu 30 % głosów na Walnym Zgromadzeniu spółki SoftM Software und Beratung AG, zgodnie z niemieckim prawem (German Securities Acquisition and Takeover Act -Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz), spółka ComArch Software AG ogłosiła publiczne wezwanie na sprzedaż akcji spółki SoftM Software und Beratung AG. Cena nabycia jednej akcji w wezwaniu wynosiła 3,45 EURO.

W czwartym kwartale 2008 roku zostały zarejestrowane nowe spółki zależne Comarch Corporate Finance FIZ a mianowicie: iReward24 S.A. oraz Infrastruktura24 S.A. iReward24 S.A. prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Infrastruktura24 S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług Data Center dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

1.3 Zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

Ogłoszone 22 grudnia 2008 roku wezwanie na sprzedaż akcji spółki SoftM Software und Beratung AG zostało zakończone 02 lutego 2009 roku. W wyniku rozliczenia w dniu 9 lutego 2009 powyższego wezwania ComArch Software AG nabył 1 991 777 akcji spółki po cenie 3,45 EURO za jedną akcję, za łączną cenę 6 871 630,65 EURO. Po rozliczeniu wezwania, wg stanu na dzień sporządzenia raportu, ComArch Software AG jest posiadaczem 5 241 777 akcji spółki SoftM Software und Beratung AG, które stanowią 80,89 % w jej kapitale zakładowym. Akcje te uprawniają do 5 241 777 głosów, tj. 80,89 % na walnym zgromadzeniu spółki.

1.4 Skutki zmian w strukturze Grupy Comarch w wyniku przejęcia Grupy SoftM

W wyniku przejęcia Grupy SoftM w skład Grupy Comarch weszło 13 nowych spółek. Spółki te prowadzą działalność na rynku IT głównie w Niemczech, Austrii i Szwajcarii, oferując swoje produkty i usługi w trzech segmentach biznesowych: ERP, finanse oraz integracja systemów dla średnich przedsiębiorstw. Działalność ich nie odbiega charakterem od podstawowej działalności Grupy Comarch i jest zaliczana do segmentu IT. Dzięki przejęciu Grupy SoftM Grupa Comarch uzyskała możliwość dynamicznego wzrostu i wzmocnienia pozycji rynkowej w regionie DACH (Niemcy, Austria i Szwajcaria). Oferta produktowa Grupy Comarch dla sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MSP), która dotychczas skupiała się głównie na małych klientach (do 50 pracowników), zostanie rozbudowana o oprogramowanie dedykowane dla średnich przedsiębiorstw (od 50 do ponad 2000 pracowników). W wyniku przejęcia Grupa Comarch uzyskała dostęp do wysoko wykwalifikowanych zasobów ludzkich w Niemczech, co ułatwi realizację dotychczasowej strategii ekspansji na rynkach Europy zachodniej.

1.5 Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca: podmiot dominujący pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je, spółki ComArch Software AG, ComArch Software S.A.R.L., ComArch R&D S.A.R.L., ComArch, Inc., ComArch Panama, Inc., ComArch Middle East FZ-LCC, ComArch LLC, OOO ComArch, UAB ComArch pozyskują kontrakty na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części. Planowane jest ograniczenie działalności spółki ComArch s.r.o. CA Services S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby spółek Grupy oraz realizowanych przez Comarch kontraktów, a także świadczenia usług outsourcingowych i pozostałych informatycznych na rzecz ComArch S.A. oraz kontrahenta zagranicznego. ComArch Management Sp. z o.o., ComArch Management Sp. z o.o. SKA oraz Bonus Management Sp. z o.o. SKA prowadzą działalność inwestycyjną związaną z informatyką. ComArch Corporate Finance FIZ prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie nowych technologii i usług nie będących przedmiotem podstawowej działalności ComArch S.A. Głównym przedmiotem działalności Bonus Development Sp. z o.o. SKA jest działalność związana z zarządzaniem nieruchomościami wykorzystywanymi w Grupie Comarch. iMed24 S.A. prowadzi projekt informatyczny związany z telemedycyną (zarządzanie rekordami medycznymi pacjentów w formie elektronicznej (EHR - Electronic Health Record)). iFIN24 S.A. prowadzi projekt informatyczny związany z usługami finansowymi. iReward24 S.A. prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Infrastruktura24 S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług Data Center dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Spółka SoftM Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integratorem systemów informatycznych. Pozostałe spółki Grupy SoftM, tj. SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Monachium, SoftM Software und Beratung Münster GmbH z siedzibą w Monachium, Schilling Software GmbH z siedzibą w Bremen, SoftM Systemintegration GmbH z siedzibą w Monachium, SoftM Semiramis GmbH & Co. KG z siedzibą w Hanowerze, SoftM Software und Beratung GmbH z siedzibą w Wiedniu, SoftM Solutions GmbH z siedzibą w Kirchbichl, SoftM Software und Beratung Schweiz AG z siedzibą w Buchs, SoftM France S.A.R.L. z siedzibą w Oberhausbergen, Solitas Informatik AG z siedzibą w Buchs, SoftM Czech Republic s.r.o. z siedzibą w Pilsen, SoftM Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu prowadzą działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki SoftM Software und Beratung AG. MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 12 miesięcy 2008 roku zostało przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz interpretacjami opublikowanymi przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem tych pozycji, które zgodnie z niniejszymi zasadami są wyceniane w inny sposób.

Sporządzenie sprawozdania wg MSSF wymaga dokonania szeregu szacunków i zastosowania własnego osądu. W punkcie 2.3.2 zostały zaprezentowane te obszary sprawozdania finansowego, które wymagają znaczących szacunków lub w stosunku do których wymagana jest znacząca doza osądu.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Comarch w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

Grupa Comarch sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej, natomiast rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2008 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział ComArch S.A. w kapitale zakładowym
ComArch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
ComArch Software AG	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Software S.A.R.L.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Software AG
ComArch R&D S.A.R.L.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Software AG
ComArch, Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Panama, Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch, Inc.
ComArch Middle East FZ-LCC	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch LLC	jednostka zależna	pełna	100,00 %
OOO ComArch	jednostka zależna	pełna	100,00 %
UAB ComArch	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
CA Services S.A.	jednostka zależna	pełna	99,90 %
ComArch Management Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100,00 % ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych
ComArch Management Sp. z o.o. SKA	jednostka zależna	pełna	33,79 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, 4,76 % w posiadaniu ComArch S.A., 61,45 % akcji nabytych w celu umorzenia przez ComArch Management Sp. z o.o. SKA
Bonus Development Sp. z o.o. SKA	jednostka zależna	pełna	99,12 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
iMED24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
iFIN24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
iReward24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
Infrastruktura24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
Bonus Management Sp. z o.o. SKA	jednostka zależna	pełna	98,78 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
MKS Cracovia SSA*	jednostka zależna	pełna	49,15 %

SoftM Software und Beratung AG	jednostka zależna	pełna	50,15 %
SoftM Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Software und Beratung Münster	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
Schilling Software GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Systemintegration GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Semiramis GmbH & Co. KG	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Software und Beratung GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Software und Beratung Schweiz AG	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM France S.A.R.L.	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
Solitas Informatik AG	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Czech Republic s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG
SoftM Polska Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 % zależna od SoftM Software und Beratung AG

*) Spółka MKS Cracovia SSA jest spółką zależną od ComArch S.A. na podstawie MSR 27 pkt 13d.

2.1. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego

2.1.1 Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment branżowy to grupa aktywów i działalności zaangażowanych w dostarczanie produktów i usług, które podlegają ryzykom i zwrotom z poniesionych nakładów inwestycyjnych innym niż pozostałe segmenty branżowe. Segment geograficzny dostarcza produkty lub usługi w pewnym środowisku gospodarczym, które podlega ryzykom i zwrotom innym niż w przypadku segmentów funkcjonujących w innych środowiskach gospodarczych. Jako segment podstawowy Grupa wybrała raportowanie wg segmentów branżowych. Do podstawowych segmentów należą segment informatyczny, sportowy i internetowy.

Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności: sprzedaż systemów informatycznych (określaną dalej jako „Segment IT”), działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA, działalność w zakresie gospodarczego wykorzystania Internetu (określaną dalej jako „Segment Internet”) oraz działalność związaną z zarządzaniem nieruchomościami wykorzystywanymi w Grupie Comarch (ten rodzaj działalności wykonywany jest aktualnie w niewielkim zakresie stąd nie został wyodrębniony jako kolejny segment działalności). Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT.

2.1.2 Konsolidacja

a) Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu, do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są

eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

b) Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50 % ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje określoną w dniu nabycia wartość firmy.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. O łączne zmiany stanu od dnia nabycia koryguje się wartość bilansową inwestycji. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba, że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

2.1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych (PLN), która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji jednostki dominującej.

b) Transakcje i salda wyrażone w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie udziałów w aktywach netto.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej w korespondencji z rachunkiem zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z wyceny w wartości godziwej.

c) Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy (z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji), których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

(i) aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym bilansie przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na ten dzień bilansowy,

(ii) przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursów średnich (chyba, że kurs średni nie stanowi zadowalającego przybliżenia skumulowanego wpływu kursów z dni transakcji – w takim wypadku przychody i koszty przelicza się według kursów z dni transakcji), a wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik kapitału własnego.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych oraz kredytów, pożyczek i innych instrumentów walutowych wyznaczonych na zabezpieczenia takich inwestycji ujmuje się w kapitale własnym. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostki zagranicznej, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostki zagranicznej oraz przelicza według kursu zamknięcia.

2.1.4 Inwestycje

a) Aktywa i zobowiązania finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Zarząd. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia. Tego typu instrumenty są wykazywane osobno w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Aktywa z tej kategorii zalicza się do aktywów obrotowych, jeżeli są przeznaczone do obrotu lub ich realizacji oczekuje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności zalicza się do wykazywanych w bilansie należności handlowych i usług oraz pozostałych należności.

c) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd Grupy zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zaliczone do instrumentów pochodnych instrumenty finansowe przeznaczone do tej kategorii albo nie zaliczone do żadnej z pozostałych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi w korespondencji z w rachunkiem zysków i strat wykazuje się w rachunku zysków i strat, w okresie, w którym powstały. Nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej niepieniężnych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” ujmuje się w kapitale własnym. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nie notowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, które są w zasadzie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz powszechnie uznane za poprawne modele wyceny instrumentów pochodnych, oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery

wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszona o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat z tytułu instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

2.1.5 Aktywa trwałe

a) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

• oprogramowanie komputerowe	30 %,
• licencje	30 %,
• prawa autorskie	30 %,
• pozostałe prawa	10 - 20 %.

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają oszacowanemu okresowi użytkowania wartości niematerialnych. W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i dlatego nie jest amortyzowane. Grunty będące w użytkowaniu wieczystym spółki MKS Cracovia SSA nie podlegają amortyzacji, gdyż posiadają nieokreślony okres użytkowania, z uwagi na fakt, iż Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, o których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Wieczyste użytkowanie w Polsce traktowane jest jako synonim własności a nie dzierżawy, po zakończeniu której użytkownik oddaje grunt. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela MKS Cracovia SSA czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m.in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej,
- umorzenie podatku od nieruchomości,
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste.

b) Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmuje się w ramach inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Wartość firmy jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu ewentualnej utraty wartości. Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

c) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Grupę są następujące:

Środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanemu okresowi użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5 % (dla gr. I), 30 % (dla gr. IV) i 20 % (dla gr. VII i VIII). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa stosuje zasadę, że odsetki od kredytu inwestycyjnego w okresie realizacji inwestycji aktywowane są w pozycji środki trwałe w budowie. Odsetki od kredytu inwestycyjnego po

przyjęciu środka trwałego sfinansowanego kredytem obciążają wynik roku w pozycji koszty finansowe.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych

Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

d) Leasing

Grupa użytkuje na zasadach leasingu samochody oraz sprzęt komputerowy. Ponieważ na mocy zawartych umów nastąpiło zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, ujęte są one w księgach na zasadach leasingu finansowego. Wprowadzone zostały do ksiąg jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenia niespłaconego salda zobowiązań. Część odsetkowa kosztów finansowych obciąża rachunek wyników przez okres trwania leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda. Środki użytkowane na zasadach leasingu podlegają amortyzacji przez krótszy z okresów: okres umowy lub użytkowania.

e) Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Dotyczą prawa wieczystego użytkowania gruntów przez jednostkę dominującą ComArch S.A. Posiada ono określony okres użytkowania i dlatego podlega amortyzacji. Okres amortyzowania ustalono na 85 lat, czyli że amortyzowane jest według stawki 1,2 %.

W pozycji tej wykazywane są również długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów.

f) Utrata wartości aktywów

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji, lecz corocznie są testowane pod kątem możliwej utraty wartości. Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości bilansowej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w wysokości kwoty, o jaką wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

2.1.6 Aktywa obrotowe

a) Zapasy, produkty w toku oraz towary

Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Grupę i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Grupę i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy. Nie odpisane po tym okresie koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50 % do 100 % zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży z tym, że jako podstawową stosuje się stawkę 50 %. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku, do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Ewidencja materiałów i towarów prowadzona jest według rzeczywistych cen zakupu. Rozchody wyceniane są według zasady pierwsze przyszło, pierwsze wyszło (FIFO). Materiały i towary wycenione są według rzeczywistych cen zakupu nie wyższych od cen sprzedaży netto.

b) Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a w następnych okresach wg skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Należności w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości, należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych. Odpis z tytułu utraty wartości odpowiada różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością bieżącą rzeczywistych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Ze względu na specyfikę działalności (występowanie w ograniczonym zakresie należności od tzw. kontrahentów masowych), dokonywanie stosownych odpisów aktualizacyjnych odbywa się drogą szczegółowej identyfikacji należności i oceny zagrożenia wpływu środków pieniężnych wynikających z uwarunkowań umownych i biznesowych.

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Kategoria ta obejmuje środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz płynne krótkoterminowe papiery wartościowe.

d) Rozliczenie kontraktów długoterminowych

Koszty związane z kontraktami długoterminowymi ujmują się w momencie poniesienia. Wynik na kontraktach ustala się według stopnia zaawansowania prac, o ile jest możliwe wiarygodne ustalenie stopnia zaawansowania. Stopień zawansowania mierzy się w oparciu o wyrażony procentowo stosunek kosztów poniesionych do dnia bilansowego, do łącznych szacowanych kosztów z tytułu kontraktu. Jeżeli prawdopodobne jest, że łączne koszty z tytułu umowy przekroczą łączne przychody, to przewidywaną stratę ujmują się natychmiast.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych” w przypadku, gdy występuje nadwyżka poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, nad wartością zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów. W przeciwnym przypadku, tj. gdy występuje nadwyżka zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów nad wartością poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych”. Ww. nadwyżki są ustalane dla każdego kontraktu osobno i prezentowane rozdzielnie bez saldowania poszczególnych pozycji.

2.1.7 Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

a) kapitał zakładowy jednostki dominującej wykazany w wartości nominalnej,

b) pozostałe kapitały utworzone:

- z podziału zysku,
- z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- z wyceny opcji menedżerskiej

c) zysk niepodzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości oraz z wyników osiągniętych przez Grupę, a nie przeniesionych do pozostałych kapitałów.

2.1.8 Świadczenia pracownicze

a) Świadczenia oparte na akcjach

Grupa prowadzi program wynagrodzeń opartych na akcjach i regulowanych akcjami. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji powiększa koszty. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji, z wyłączeniem wpływu ewentualnych niezwiązanych z rynkiem kapitałowym warunków nabywania uprawnień (np. celów do osiągnięcia w zakresie rentowności i wzrostu sprzedaży). Warunki nabywania uprawnień do realizacji uwzględnia się w założeniach co do przewidywanej liczby opcji, które mogą być zrealizowane. Na każdy dzień bilansowy jednostka dominująca weryfikuje swoje oszacowania. Wpływ ewentualnej weryfikacji pierwotnych oszacowań Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat, w korespondencji z kapitałem własnym. Uzyskane wpływy z tytułu realizacji opcji, tj. wpływy z tytułu objęcia akcji (pomniejszone o koszty transakcyjne bezpośrednio związane z realizacją) odnosi się na kapitał zakładowy (wartość nominalna) oraz kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

2.1.9 Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

a) Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

Na dzień powstania ujmują się je w księgach według wartości godziwej, a na dzień bilansowy w kwocie skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Zobowiązania w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

b) Zobowiązanie finansowe

W momencie początkowego ujęcia zobowiązania finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika zobowiązań niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości

godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, jednostka wycenia zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, wycenianych wg wartości godziwej. Zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

c) Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na koszty restrukturyzacji, naprawy gwarancyjne oraz roszczenia prawne ujmuje się, jeżeli:

- Grupa posiada bieżące prawne lub zwyczajowe zobowiązanie wynikające z przeszłych zdarzeń,
- istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w celu rozliczenia tych zobowiązań konieczne będą wydatki środków Grupy oraz
- wartość ta została oszacowana w sposób wiarygodny.

Rezerwy restrukturyzacyjne obejmują głównie odprawy pracownicze. Rezerw nie ujmuje się w odniesieniu do przyszłych strat operacyjnych.

Jeżeli występuje szereg podobnych zobowiązań, prawdopodobieństwo konieczności wydatkowania środków w celu ich rozliczenia określa się dla całej grupy podobnych zobowiązań. Rezerw ujmuje się nawet wówczas, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków w związku z jedną pozycją zawierającą się w grupie zobowiązań jest niewielkie.

Rezerwy wycenia się według wartości bieżącej kosztów oszacowanych zgodnie z najlepszą wiedzą przez kierownictwo Spółki, których poniesienie jest niezbędne w celu rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy. Stopa dyskonta zastosowana do ustalenia wartości bieżącej odzwierciedla aktualną ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz zwiększenia dotyczące danego zobowiązania.

2.1.10 Odroczonego podatek dochodowy

Jako generalną zasadę przyjmuje się zgodnie z MSR 12, iż w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalone aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Różnica pomiędzy stanem zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

2.2. Rozpoznawanie przychodów i kosztów

Prowadzona przez Grupę Comarch działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Grupa Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownik jednostki może podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje

uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmuje się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmuje w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielanie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

Przychody z tytułu pozostałych usług (np. usługi serwisowe, usługi asysty) rozpoznaje się równomiernie w okresie trwania umowy/świadczenia usług. Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego oraz innych towarów rozpoznaje się zgodnie z ustalonymi warunkami dostawy.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych obejmują sumy wartości godziwych należnych zafakturowanych przychodów, z uwzględnieniem upustów i rabatów bez podatku od towarów i usług.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Grupy Comarch.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Grupy Comarch jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów pracujących na potrzeby ogólne Grupy.

Różnice kursowe dotyczące należności ujmowane są w pozycji przychody ze sprzedaży a od zobowiązań w pozycji koszt sprzedanych produktów, usług i towarów.

Grupa otrzymuje dotacje na finansowanie prac badawczo-rozwojowych w ramach programów pomocy unijnej. Dotacje te ujmuje się w sposób systematyczny jako przychód w poszczególnych okresach, tak aby zapewnić ich współmierność z ponoszonymi kosztami, które dotacje te mają kompensować, stosownie do celu ich rozliczenia. Dotacje te pomniejszają odpowiednie koszty bezpośrednie, które to koszty po skompensowaniu ich z dotacją prezentowane są w koszcie sprzedanych produktów, usług i materiałów.

a) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty nie związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostek i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów.

b) Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji.

2.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Spółka jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego:

a) ryzyko kredytowe

Spółka analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Grupy do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

b) ryzyko zmiany stóp procentowych

Spółka jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR. Spółka nie dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze, jednakże prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

c) ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Spółka jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN i USD/PLN. Równocześnie część kosztów Spółki jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Spółka dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward oraz opcji walutowych. Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz środków pieniężnych.

d) ryzyko płynności finansowej

Grupa posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

2.3.1 Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- a) na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
 - b) na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).
- Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu MSR 39, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

2.3.2 Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywają się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i założenia, które niosą ze sobą znaczące ryzyko konieczności wprowadzenia istotnej korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w trakcie kolejnego roku obrotowego są zaprezentowane poniżej.

- a) oszacowania całkowitych kosztów realizacji projektów związane z wyceną kontraktów długoterminowych zgodnie z MSR 11

Zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami rachunkowości, Grupa dokonuje ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów długoterminowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych szacowanych kosztów projektów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe. Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłaby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu, a tym samym rozpoznany przychód, powinien być ustalony w innej wartości.

- b) oszacowania związane z ustaleniem i rozpoznaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zgodnie z MSR 12

W związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i korzystaniem przez Jednostkę dominującą z ulg podatkowych, dokonuje ona ustalenia wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na bazie przewidywań dotyczących kształtowania się wysokości dochodu zwolnionego oraz okresu, w którym taki dochód może występować. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Spółka, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste wyniki i dochód zwolniony mogą się różnić od tych prognozowanych przez Spółkę.

- c) oszacowanie potencjalnych kosztów związanych z toczącymi się przeciwko Grupie postępowaniami sądowymi zgodnie z MSR 37

Na dzień bilansowy Grupa jest powodem i pozwany w postępowaniach sądowych. Sporządzając sprawozdanie finansowe, Grupa każdorazowo bada szanse i ryzyka związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i stosownie do rezultatów takich analiz tworzy rezerwy na potencjalne straty. Zawsze istnieje jednak ryzyko, iż sąd wyda wyrok odmienny od przewidywań Spółki i utworzone rezerwy okażą się niewystarczające lub nadmierne w stosunku do rzeczywistych wyników postępowań.

- d) oszacowanie związane z przeprowadzeniem dorocznego testu na utratę wartości firmy zgodnie z MSSF 3 i MSR 36

Grupa przeprowadza na koniec każdego roku obrotowego test na utratę wartości firmy, zgodnie z polityką rachunkowości zawartą w nocie 2.1.5. b) W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną ustala się na podstawie wartości godziwej. Wyliczenia te wymagają wykorzystania szacunków odnośnie projekcji przepływów pieniężnych w segmencie IT w kolejnym roku obrotowym oraz przewidywanego rozwoju rynku IT w Polsce w latach późniejszych. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste przepływy mogą się różnić od tych prognozowanych przez Grupę.

2.4. Informacje dotyczące wielkości śródrocznych

Branża informatyczna charakteryzuje się sezonowością sprzedaży. Największe obroty realizuje się zwykle w czwartym kwartale roku kalendarzowego. Koszty, które ponoszone są nierównomiernie w ciągu roku obrotowego jednostki gospodarczej antycypuje się lub przenosi do rozliczeń w czasie na dzień śródroczny, wtedy i tylko wtedy, gdy ich antycypacja lub przeniesienie do rozliczenia w czasie jest również odpowiednie na koniec roku obrotowego.

Podatek dochodowy bieżący jest wyliczany miesięcznie, w oparciu o aktualne dane finansowe, zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w kraju siedziby spółki Grupy Kapitałowej.

2.5. Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE). MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), za wyjątkiem poniższych standardów, które według stanu na 1 sierpnia 2008 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- Zmieniony MSSF 3 "Połączenia jednostek gospodarczych" – opublikowany w dniu 10 stycznia 2008 roku i mający zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 lipca 2009 i później. Zmiana obejmuje między innymi zrewidowane podejście do ujmowania innych kosztów bezpośrednich związanych z połączeniem, ujęcia i rozliczenia nabycia w kilku transakcjach, wyceny i ujęcia wartości firmy oraz kapitału mniejszości jak również podejścia do warunkowych płatności.
- Zmiana do MSR 23 "Koszty finansowania zewnętrznego" - opublikowana w dniu 29 marca 2007 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 i później. Zmiana standardu obejmuje eliminację dotychczasowej opcji możliwości ujmowania kosztów finansowania zewnętrznego bezpośrednio w rachunku zysków i strat.
- Zmiana do MSR 1 "Prezentacja sprawozdań finansowych" - opublikowana w dniu 6 września 2007 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 i później. Zmiana obejmuje zmiany dotyczące nazewnictwa podstawowych sprawozdań finansowych oraz prezentacji bilansu, rachunku zysków i strat oraz zmian w kapitale własnym.
- Zmiana do MSR 27 "Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe" – opublikowana w dniu 10 stycznia 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 lipca 2009 i później. Zmiana dotyczy uregulowania kwestii nabycia lub sprzedaży udziałów w ramach transakcji, w której nie następuje utrata kontroli, wyceny udziałów w jednostce zależnej jakie pozostają w sprawozdaniu jednostki dominującej po utracie kontroli nad tą jednostką oraz ujmowania kapitałów mniejszości.
- Zmiana do MSSF 2 "Płatności w formie akcji własnych" – opublikowana w dniu 17 stycznia 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 i później. Zmiana wprowadza wyjaśnienia w zakresie definiowania warunków

nabywania uprawnień oraz rachunkowego podejścia do rozwiązania umów w zakresie płatności w formie akcji własnych.

- Zmiana do MSR 32 "Instrumenty finansowe: Prezentacja" oraz MSR 1 "Prezentacja sprawozdań finansowych" – opublikowana w dniu 14 lutego 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 roku i później. Zmiana wprowadza kryteria ujmowania instrumentów finansowych z opcją sprzedaży oraz instrumentów bądź ich komponentów obligujących jednostkę do dostarczenia innej jednostce określonego udziału w jej aktywach netto w wyniku likwidacji.

- Zmiany do MSSF 2008 („Improvements to IFRS 2008”) – opublikowane w dniu 22 maja 2008 roku i mające zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 roku i później. Obejmuje 35 zmian do kilkunastu standardów w podziale na dwie grupy zmian:

- (a) zmiany wpływające na zmianę polityki rachunkowości, prezentację jak również zasady pomiaru,
- (b) zmiany dotyczące dostosowania i ujednolicenia terminologii używanej w tekście standardów nie mające wpływu na warstwę merytoryczną standardów.

- Zmiana do MSR 39 "Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena" opublikowana w dniu 31 lipca 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 lipca 2009 i później. Zmiana wprowadza wyjaśnienia, w jakich sytuacjach inflacja może być przedmiotem zabezpieczenia oraz w jakich sytuacjach zakupiona opcja może być zabezpieczeniem.

- Interpretacja KIMSF 13 "Programy lojalnościowe" - opublikowana w dniu 28 czerwca 2007 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 lipca 2008 i później. Interpretacja daje wytyczne jednostkom przyznającym swoim klientom tzw. „punkty” lojalnościowe odnośnie wyceny ich zobowiązań wynikających z przekazania produktów lub wykonania usług darmowych lub o obniżonej cenie w momencie realizacji przez klienta przyznanych punktów.

- Interpretacja KIMSF 14 " MSR 19 - Ograniczenie ujmowania nadwyżki w programie określonych świadczeń, minimalne wymogi dotyczące ujęcia oraz wzajemne powiązania między tymi wymogami" - opublikowana w dniu 5 lipca 2007 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2008 i później.

- Interpretacja KIMSF 15 " Umowy na budowę nieruchomości" - opublikowana w dniu 3 lipca 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 roku i później. Interpretacja precyzuje ujęcie przychodów i kosztów w jednostkach, które wykonują budowę nieruchomości.

- Interpretacja KIMSF 16 " Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej " - opublikowana w dniu 3 lipca 2008 roku i mająca zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 października 2008 roku i później. Interpretacja wyjaśnia, jakie ryzyka kursowe kwalifikują się do ujęcia w rachunkowości zabezpieczeń, gdzie w ramach grupy kapitałowej może być utrzymywany instrument zabezpieczający oraz jakie kwoty podlegają reklasyfikacji do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży jednostki zagranicznej.

Według szacunków Zarządu Grupy Kapitałowej, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy.

Poza regulacjami przyjętymi przez UE, pozostaje nadal rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE. Według szacunków jednostki, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według IAS 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte przez UE do stosowania na dzień bilansowy.

Ponadto, Grupa sporządzając niniejsze sprawozdanie finansowe nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale nie mają jeszcze zastosowania:

- MSSF 8 "Segmenty operacyjne" – opublikowany w dniu 30 listopada 2006 roku i mający zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2009 i później. Standard zastępuje MSR 14 "Sprawozdawczość według segmentów działalności" i wymaga między innymi by segmenty operacyjne były określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych, w celu alokacji zasobów do poszczególnych segmentów i oceny ich działania.

Zarząd Grupy stosownie do wprowadzanych sukcesywnie zmian w strukturze organizacyjnej i przedmiocie działalności analizuje zasadność wprowadzania zmian w zakresie prezentacji segmentów operacyjnych działalności. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian w przedmiotowych zakresie zasady MSSF 8 będą wprowadzane. Według szacunków Zarządu Grupy, jeżeli zasady MSSF 8 zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy nie miałyby istotnego wpływu na sposób prezentacji.

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Sprawozdawczość wg segmentów za 12 miesięcy 2008 roku

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem sprawozdawczości według segmentów jest sprawozdawczość wg segmentów branżowych. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności: sprzedaż systemów informatycznych (określaną dalej jako „Segment IT”), działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA, działalność w zakresie wykorzystania gospodarczego Internetu (określaną dalej jako „Segment Internet”) oraz działalność związaną z zarządzaniem nieruchomościami wykorzystywanymi w Grupie Comarch (ten rodzaj działalności wykonywany jest aktualnie w niewielkim zakresie stąd nie został wyodrębniony jako kolejny segment działalności). Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT.

Przychody, koszty i wynik finansowy

12 miesięcy 2007

Pozycja	Segment IT	Segment Internet	Segment Sport	Eliminacje	Razem
Przychody segmentu– sprzedaż klientom zewnętrznym	572 626	-	10 443	-	583 069
w tym:					
przychody ze sprzedaży	570 900	-	10 148	-	581 048
pozostałe przychody operacyjne	1 726	-	295	-	2 021
Przychody segmentu– sprzedaż pozostałym segmentom	-	-	6 660	(6 660)	-
Przychody segmentu ogółem*	572 626	-	17 103	(6 660)	583 069
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	529 913	-	10 899	-	540 812
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	-	-	6 660	(6 660)	-
Koszty segmentu ogółem*	529 913	-	17 559	(6 660)	540 812
Podatek bieżący	(3 887)	-	(236)	-	(4 123)
Aktywa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	1 022	-	-	-	1 022
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	3 262	-	-	-	3 262
Wynik netto	43 110	-	(692)	-	42 418
w tym:					
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	43 110	-	(340)	-	42 770
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	-	-	(352)	-	(352)

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

12 miesięcy 2008

Pozycja	Segment IT	Segment Internet**	Segment Sport	Eliminacje	Razem
Przychody segmentu– sprzedaż klientom zewnętrznym	888 402	749	13 956	-	903 107
w tym:					
przychody ze sprzedaży	688 755	6	13 793	-	702 554
pozostałe przychody operacyjne	2 066	5	163	-	2 234
przychody finansowe	197 581	738	-	-	198 319
Przychody segmentu– sprzedaż pozostałym segmentom	-	-	6 976	(6 976)	-
Przychody segmentu ogółem*	888 402	749	20 932	(6 976)	903 107
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	644 113	3 569	12 703	-	660 385
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	-	-	6 976	(6 976)	-
Koszty segmentu ogółem*	644 113	3 569	19 679	(6 976)	660 385
Podatek bieżący	7 816	-	70	-	7 886
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	34 896	18	246	-	35 160
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(42)	-	-	-	(42)
Wynik netto	201 535	-2 838	937	-	199 634
w tym:					
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	200 567	-2 838	461	-	198 190
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	968	-	476	-	1 444

*) Pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

**) Działalność w tym zakresie została wyodrębniona w czwartym kwartale 2008 roku ze względu na istotne zwiększenie jej rozmiaru w tym okresie.

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2008 roku przedstawiają się następująco:

12 miesięcy 2007

	Segment IT	Segment Internet	Segment Sport	Ogółem
Aktywa	517 667	-	40 822	558 489
Zobowiązania	245 019	-	12 690	257 709
Wydatki inwestycyjne	60 734	-	1 118	61 852
Amortyzacja	16 348	-	696	17 044

12 miesięcy 2008

	Segment IT	Segment Internet	Segment Sport	Ogółem
Aktywa	850 989	21 677	43 214	915 880
Zobowiązania	321 046	21 148	39 735	381 929
Wydatki inwestycyjne	109 949	1 959	2 881	114 789
Amortyzacja	20 699	241	1 040	21 980

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Europa, Ameryka, Pozostałe kraje. Segment Sport prowadzi działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej. Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych. Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej - wg lokalizacji rynków

	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
Kraj /Polska/	561 988	467 460
Europa	125 229	89 256
Ameryka	10 124	15 009
Pozostałe kraje	5 213	9 323
RAZEM	702 554	581 048

Suma aktywów - wg lokalizacji działalności

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Kraj /Polska/	726 606	518 776
Europa	170 858	25 078
Ameryka	7 982	6 885
Pozostałe kraje	10 434	7 750
RAZEM	915 880	558 489

Wydatki inwestycyjne - wg lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
Kraj /Polska/	111 327	60 911
Europa	3337	702
Ameryka	124	239
Pozostałe kraje	1	-
RAZEM	114 789	61 852

3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Grunty, budynki i budowle	146 551	109 477
Środki transportu i urządzenia	38 339	36 876
Środki trwałe w budowie	68 147	34 181
Pozostałe	3 258	2 100
RAZEM	256 295	182 633

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Własnością Grupy są cztery budynki biurowe położone w Krakowie o łącznej powierzchni całkowitej 31 343 m. kw., budynek biurowy położony w Warszawie o powierzchni całkowitej 1 620 m. kw. oraz budynki biurowe w Łodzi. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 3,8 ha. Środki trwałe w budowie obejmują głównie nakłady na kolejny budynek biurowy na terenie SSE o powierzchni całkowitej 11 445 m. kw. Budowa tego budynku została zakończona w lutym 2009 roku i zostanie on przekazany do użytkowania w marcu 2009 roku.

3.3. Wartość firmy

Obejmuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	31 grudnia 2008 r.
ComArch Kraków	99
CDN ComArch	1 227
ComArch Software AG	1 900
ComArch, Inc.	58
SoftM Software und Beratung AG	23 044
Razem	26 328

W 2008 roku wartość firmy uległa zwiększeniu o 23 044 tys. zł w związku z nabyciem czwartym kwartale 2008 roku przez ComArch Software AG 50,15% akcji spółki SoftM Software und Beratung AG i tym samym objęciem kontroli nad całą Grupą SoftM. Powyższa kwota stanowi nadwyżkę kosztów przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy Comarch w zidentyfikowanych aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętych jednostek tworzących Grupę SoftM. Wartość firmy wynikająca z przejęcia Grupy SoftM została alokowana do odrębnego ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Grupa traktuje segment IT obejmujący spółki Grupy Comarch przed przejęciem Grupy SoftM jako jeden ośrodek wypracowujący środki pieniężne, w związku z czym nie alokuje powstałej wartości firmy w kwocie 3 284 tys. zł do poszczególnych spółek Grupy. Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2008 roku test na utratę wartości firmy nie wykazał wystąpienia utraty wartości. Grupa przedstawi test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy w sprawozdaniu rocznym skonsolidowanym za 2008 rok.

3.4. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 289
Udział w wyniku za I półrocze 2007 roku	1 846
Stan na 30 czerwca 2007 r.	9 135
Udział w wyniku za II półrocze 2007 roku	1 416
Przeniesienie udziałów w INTERIA.PL S.A. do aktywów klasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(10 551)
Stan na 31 grudnia 2007 r.	-
Stan na 1 stycznia 2008 r.	-
Objęcie udziałów	1 294
Udział w wyniku za 2008 rok	(42)
Stan na 31 grudnia 2008 r.	1 252

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2007 r.				
INTERIA.PL S.A.	Polska	39 799	11 689	36,08
Stan na 31 grudnia 2008 r.				
d.velop (Schweiz) AG	Szwajcaria	718	1225	49,00
KEK Anwendungssysteme GmbH	Niemcy	1 551	1381	30,00
Sodigital Sp. z o.o.	Polska	4 730	1392	30,72

	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2007				
INTERIA.PL S.A.	Polska	70 786	9 043	36,08
12 miesięcy 2008				
d.velop (Schweiz) AG*	Szwajcaria	534	3	49,00
KEK Anwendungssysteme GmbH*	Niemcy	514	28	30,00
Sodigital Sp. z o.o.**	Polska	246	-618	30,72

*) Dane obejmują miesiąc grudzień 2008 roku, czyli okres od momentu objęcia przez jednostkę dominującą kontroli nad spółką SoftM Software und Beratung AG, dla której podmioty d.velop (Schweiz) AG i KEK Anwendungssysteme GmbH są spółkami stowarzyszonymi.

**) Dane obejmują okres czwartego kwartału 2008, czyli okres od momentu objęcia udziałów w Sodigital Sp. z o.o. przez ComArch Corporate Finance FIZ.

Na dzień 1 stycznia 2007 r. jednostka dominująca ComArch S.A. posiadała 2 538 369 sztuk akcji spółki INTERIA.PL S.A., co stanowiło 36,08 % kapitału zakładowego spółki. Akcje te uprawniały ją do wykonywania 11 609 625 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowiło 48,48 % ogólnej liczby głosów.

Na podstawie porozumienia z dnia 3 grudnia 2007 roku przenoszącego własność akcji INTERIA.PL S.A. pomiędzy ComArch S.A. z siedzibą w Krakowie a COMARCH Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w Krakowie ("SKA"), ComArch S.A. wniosła aportem do SKA całość posiadanych przez siebie akcji INTERIA.PL S.A., to jest 2 267 814 akcji imiennych uprzywilejowanych oraz 270 555 akcji zwykłych na okaziciela w spółce INTERIA.PL S.A. w Krakowie, które to akcje reprezentowały 36,08 % kapitału zakładowego INTERIA.PL S.A. i na które przypadało 48,48 % ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu INTERIA.PL S.A.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. akcje INTERIA.PL S.A. nie stanowią już własności Grupy. W styczniu 2008 roku została rozliczona transakcja sprzedaży akcji spółki INTERIA.PL S.A. przez "COMARCH MANAGEMENT Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" Spółka Komandytowo-Akcyjna do "BAUER MEDIA INVEST" GmbH będąca wynikiem umowy podpisanej 3 grudnia 2007 roku pomiędzy ComArch S.A. a "BAUER MEDIA INVEST" GmbH. Spółka informowała o szczegółach umowy w raporcie bieżącym nr 52/2007. Wyniki przedmiotowej transakcji zostały ujęte w rachunku zysków i strat Grupy za I kwartał 2008 r.

W związku z nabyciem we wrześniu 2008 roku przez ComArch Corporate Finance FIZ 2 000 udziałów spółki Sodigital Sp. z o.o. spółka ta stała się jednostką stowarzyszoną Grupy Comarch. ComArch Corporate Finance FIZ posiada 30,72 % udziałów w spółce Sodigital Sp. z o.o., której kapitał zakładowy wynosi 651 tys. PLN.

W związku z nabyciem w listopadzie 2008 roku przez ComArch Software AG 3 250 000 akcji spółki SoftM Software und Beratung AG jednostkami stowarzyszonymi Grupy Comarch stały się spółki d.velop (Schweiz) AG i KEK Anwendungssysteme GmbH. SoftM Software und Beratung AG posiada 30,0 % udziałów w spółce KEK Anwendungssysteme GmbH, której kapitał zakładowy wynosi 55 tys. EURO. SoftM Software und Beratung AG posiada 49,0 % udziałów w spółce d.velop (Schweiz) AG, której kapitał zakładowy wynosi 100 tys. CHF.

3.5. Zapasy

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Materiały i surowce	1 093	709
Produkcja w toku	18 281	13 634
Towary	11 406	18 494
Zaliczki na towary	548	2
RAZEM	31 328	32 839

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 428 642 tys. zł (12 miesięcy 2008), 302 984 tys. zł (12 miesięcy 2007).

W roku 2008 Grupa odwróciła dokonany w 2007 roku odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 22 tys. zł. W IV kwartale 2008 r. Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość towarów i materiałów w

kwocie 15 tys. zł a także rozwiązała odpis uprzednio utworzony w kwocie 71 tys. zł. Kwotę odwrócenia ujęto w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

Na posiadanych przez Grupę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Na bazie dotychczas utrzymującej się tendencji w zakresie rozliczania produkcji w toku Grupa szacuje, że do rozliczenia po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego pozostanie kwota ok. 6,1 mln zł. Pozostałe zapasy zostaną rozliczone w całości w okresie do 12 miesięcy.

3.6. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Stan na początek roku	-	-
zwiększenia	27 511	2 039
zbycie	(27 382)	(2 039)
Stan na 31 grudnia	129	-

W okresach objętych niniejszym raportem nie dokonywano odpisów z tytułu utraty wartości aktywów dostępnych do sprzedaży.

W dniu 31 grudnia 2008 r. aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmowały posiadane przez spółkę SoftM Software und Beratung AG papiery wartościowe (akcje notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych we Frankfurcie). W trakcie okresu sprawozdawczego Grupa Comarch dokonała transakcji nabycia oraz zbycia jednostek uczestnictwa w funduszu rynku pieniężnego i papierów dłużnych KBC GAMMA SFIO w kwocie 7 039 tys. zł oraz bonów komercyjnych PKO Leasing Finance S.A., Raiffeisen Leasing Polska SA, Pekao Auto Finance S.A., BRE Leasing Sp. z o.o. o łącznej wartości 20 343 tys. zł.

3.7. Pochodne instrumenty finansowe

	31 grudnia 2008 r.		31 grudnia 2007 r.	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	-	97	-	-
	-	97	-	-
Część krótkoterminowa	-	97	-	-

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut. Na dzień 31 grudnia 2008 r. ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 31 grudnia 2008 r. wyniosła 2 500 tys. EUR.

3.8. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Należności handlowe	238 066	177 651
Minus odpis aktualizujący wartość należności	(14 950)	(5 699)
Należności handlowe netto	223 116	171 952
Należności pozostałe	13 114	4 849
Rozliczenia międzyokresowe czynne	6 363	3 094
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 065	7 937
Pożyczki	21	34
Należności od podmiotów powiązanych	568	684
RAZEM	245 247	188 550
Część krótkoterminowa	245 247	188 550

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 8 143 tys. zł (12 miesięcy 2008) i 4 889 tys. zł (12 miesięcy 2007). Odpis ten ujęto w pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.9. Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Aktywa trwale przeznaczone do zbycia	2 826	10 551

W związku z zamiarem sprzedaży, akcje INTERIA.PL S.A. w kwocie 10 551 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007 r. zakwalifikowane zostały jako aktywa przeznaczone do sprzedaży. W styczniu 2008 r. transakcja sprzedaży została rozliczona, całość akcji zbyto na rzecz "BAUER MEDIA INVEST" GmbH a zatem na dzień 31 grudnia 2008 r. Grupa nie posiadała już akcji INTERIA.PL S.A. Wpływ powyższej operacji zbycia akcji spółki INTERIA.PL S.A. oraz związanej z nią wyceny aktywów netto Comarch Corporate Finance FIZ na wynik 2008 roku wyniósł 153 450 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. jako aktywo trwale przeznaczone do zbycia wykazano wartość budynku biurowego należącego do ComArch S.A., zlokalizowanego w Warszawie, który poprzednio był ujęty w środkach trwałych. Zgodnie z decyzją Zarządu budynek postanowiono sprzedać, rozpoczęto też aktywne działania w celu znalezienia nabywcy. W ocenie Zarządu jednostki dominującej budynek powinien znaleźć nabywcę w okresie do jednego roku od dnia bilansowego.

3.10. Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 518 770	7 518 770	-	7 518 770
Realizacja opcji menedżerskiej (rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego 20 kwietnia 2007 r.)	441 826	441 826	-	441 826
Stan na 31 grudnia 2007 r.	7 960 596	7 960 596	-	7 960 596
Stan na 31 grudnia 2008 r.	7 960 596	7 960 596	-	7 960 596

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Na kapitał zakładowy ComArch S.A. składa się:

- 1) 874 200 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A*,
- 2) 65 800 akcji zwykłych na okaziciela serii A*,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie ComArch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

*) W związku z wnioskiem jednego z akcjonariuszy oraz na podstawie uchwały Nr 1/21/2008 Zarządu Spółki ComArch S.A. podjętej w dniu 1 grudnia 2008 roku oraz uchwały Nr 700/08 Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. z dnia 23 grudnia 2008 r. z dniem 05 stycznia 2009 r. uległy zmianie prawa z 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A. Ogólna liczba głosów na walnym zgromadzeniu emitenta po dokonaniu zamiany wynosi 14 954 196.

Wg stanu na dzień sporządzenia raportu aktualna liczba akcji imiennych uprzywilejowanych serii A to: 864 800, natomiast liczba akcji zwykłych na okaziciela serii A to: 75 200.

3.10.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A. według stanu na dzień przekazania raportu kwartalnego

Małżeństwo Elżbieta i Janusz Filipiak posiadali razem 3 411 383 akcji (42,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniali do 10 367 383 głosów na WZA, co stanowiło 69,33 % wszystkich głosów na WZA.

Wg wiedzy Spółki na dzień przekazania raportu klienci BZ WBK AIB Asset Management S.A. byli posiadaczami 2 462 771 sztuk akcji (30,94 % w kapitale zakładowym Spółki), z których przysługiwało 2 462 771 głosów na WZA, co stanowiło 16,47 % w ogólnej liczbie głosów na WZA. Akcje te obejmują akcje będące w posiadaniu BZ WBK AIB Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., które na dzień sporządzenia raportu, wg wiedzy Spółki, posiadały 1 500 860 sztuki akcji (18,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 1 500 860 głosów na WZA (10,04 % ogólnej liczby głosów na WZA).

3.10.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w IV kwartale 2008

1) Transakcje zakupu/sprzedaży akcji ComArch S.A.

W dniu 28 października 2008 roku jedna z osób zarządzających ComArch S.A. zakupiła 232 akcje zwykłe na okaziciela spółki ComArch S.A. po średniej cenie 56,70 zł za 1 akcję. Powyższe transakcje kupna zostały zawarte na rynku regulowanym za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 26/2008.

2) Zmiana udziału BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Management S.A. w ogólnej liczbie głosów na WZA ComArch S.A.

Dnia 4 grudnia 2008 roku BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Akcji Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (zwanego dalej Funduszem) zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 2 grudnia 2008 roku, Fundusz stał się posiadaczem akcji zapewniających więcej niż 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki publicznej ComArch S.A.

W dniu 2 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych Funduszu znajdowało się łącznie 754 000 akcji, co stanowiło 9,47% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 754 000 głosów, co stanowiło 5,03% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki ComArch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 30/2008.

3) Zmiana udziału BZ WBK AIB Asset Management S.A. w ogólnej liczbie głosów na WZA ComArch S.A.

Dnia 16 grudnia 2008 roku BZ WBK AIB Asset Management Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 10 grudnia 2008 roku, klienci spółki stali się posiadaczami akcji w liczbie powodującej wzrost udziału w liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki publicznej ComArch S.A. o więcej niż 2%.

W dniu 10 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych klientów BZ WBK AIB Asset Management S.A. objętych umowami o zarządzanie znajdowało się łącznie 2 462 771 akcji, co stanowiło 30,94% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 2 462 771 głosów, co stanowiło 16,43% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki Comarch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 32/2008.

4) Uchwała Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. w sprawie rejestracji akcji

Uchwałę nr 700/08 z dnia 23 grudnia 2008 r. Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. postanowił oznaczyć kodem PLCOMAR00061 9 400 akcji zwykłych na okaziciela spółki ComArch S.A., powstałych po zamianie dokonanej w dniu 5 stycznia 2009 r. 9 400 akcji imiennych spółki ComArch S.A. oznaczonych kodem PLCOMAR00020.

Zarząd KDPW stwierdził, że z dniem 5 stycznia 2009 r.:

- a) kodem PLCOMAR00020 oznaczonych będzie 1 748 400 akcji spółki ComArch S.A.,
- b) kodem PLCOMAR00061 oznaczonych będzie 9 400 akcji spółki ComArch S.A.

3.10.3. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

a) Program opcji menedżerskich na lata 2005 - 2007

W dniu 30 czerwca 2005 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę nr 51 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki (łącznie 17 osób). Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla Członków Zarządu oraz dla Pracowników Kluczowych poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu zysku netto Spółki. Program miał zostać zrealizowany poprzez zaoferowanie Członkom Zarządu i Pracownikom Kluczowym kolejno w 2006 roku, w 2007 roku i w 2008 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji wynosiła różnicę pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z grudnia każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2005 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkom Zarządu i Pracownikom Kluczowym.

Zgodnie z warunkami programu Spółka ustaliła, iż:

- a) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2004 r. wyniosła 476,5 mln zł,
- b) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2005 r. wyniosła 441,7 mln zł,
- c) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2006 r. wyniosła 1 539,7 mln zł,
- d) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2007 r. wyniosła 1 410,4 mln zł.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w grudniu 2005 r. i średnią kapitalizacją w grudniu 2004 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2006 r. nie zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Rada Nadzorcza ustaliła wzrost kapitalizacji Spółki na dzień 31 grudnia 2006 roku w oparciu o notowania Spółki na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie na kwotę 1 098 010 607,08 zł oraz wartość opcji w wysokości 8,2 % wzrostu kapitalizacji Spółki tj. 90 036 869,78 zł. W dniu 12 lutego 2007 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę w sprawie realizacji programu opcji menedżerskiej i ustaliła, że w celu realizacji opcji zostanie wyemitowanych 441 834 akcji zwykłych na okaziciela serii I2 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł. Rada Nadzorcza Spółki podjęła w dniu 14 marca 2007 roku uchwałę w sprawie zmiany uchwały z dnia 12 lutego 2007 roku w sprawie realizacji opcji menedżerskiej. W jej rezultacie w celu realizacji programu opcji menedżerskich zostało wyemitowanych 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł. Subskrypcja akcji serii I2 została przeprowadzona w dniach 16 - 23 marca 2007.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w grudniu 2007 r. i średnią kapitalizacją w grudniu 2006 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2008 r. nie zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

b) Program opcji menedżerskich na lata 2008 - 2010

W dniu 28 czerwca 2007 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ComArch S.A. podjęło uchwałę nr 40 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Kluczowych Pracowników Spółki na lata 2008-2010. Celem Programu jest stworzenie dodatkowej motywacji dla Pracowników Kluczowych poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program zostanie zrealizowany poprzez zaoferowanie Pracownikom Kluczowym kolejno w 2009 roku, w 2010 roku i w 2011 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z grudnia każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2008 roku a ceną emisyjną akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu i ilością akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu. Podstawą obliczenia wartości Opcji będzie wzrost kapitalizacji Spółki, liczony:

- dla 2008 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2007 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2008 roku,
- dla 2009 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2008 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2009 roku,
- dla 2010 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2009 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2010 roku.

W czwartym kwartale roku poprzedzającego dany rok realizacji Programu, Rada Nadzorcza ustali w drodze uchwały listę Pracowników Kluczowych oraz współczynniki Opcji indywidualnych. Lista Pracowników Kluczowych oraz współczynników Opcji indywidualnych ustalane będą niezależnie dla każdego kolejnego roku trwania Programu. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych dla wszystkich Pracowników Kluczowych w danym roku realizacji Programu będzie wynosić maksymalnie 3 % (trzy procent) wzrostu kapitalizacji Spółki.

Zgodnie z MSSF2 Spółka jest zobowiązana obliczyć wartość opcji, a następnie ujmować ją jako koszt w rachunku zysków i strat w okresie życia danej opcji, tj. od dnia przyznania do dnia wygaśnięcia. Spółka będzie ujmować w rachunku wyników wartość poszczególnych opcji począwszy od momentu przyznania

opcji dla Pracowników Kluczowych za dany rok trwania programu.

Spółka zwraca uwagę, że mimo iż wartość opcji każdorazowo pomniejsza zysk netto Spółki i Grupy, to jednak operacja ta nie wpływa na wartość przepływów pieniężnych w Spółce. Ponadto ekonomiczny koszt opcji ujmowany jest w rachunku wyników poprzez uwzględnienie w „rozwodnionym zysku netto” nowoemitowanych akcji dla uczestników Programu. Pomimo iż standard MSSF2 został oficjalnie przyjęty przez Unię Europejską do stosowania przez spółki giełdowe do sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, to jednak przez wielu ekspertów jest on wskazywany jako kontrowersyjny, gdyż w ich ocenie ujęcie kosztu opcji w rachunku wyników prowadzi do podwójnego liczenia wpływu programu opcyjnego (raz przez wynik i drugi raz poprzez rozwodnienie).

W dniu 10 grudnia 2007 r. Rada Nadzorcza ComArch S.A. ustaliła w drodze uchwały nr 3/12/2007 listę Pracowników Kluczowych, którym w dniu 31 grudnia 2007 roku zostały przyznane opcje oraz współczynniki Opcji indywidualnych obowiązujące dla roku 2008. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych obowiązujących dla roku 2008 wynosi 3 %. Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w grudniu 2008 r. i średnią kapitalizacją w grudniu 2007 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2009 r. nie zostaną wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Zgodnie z MSSF2 spółka dokonała wyceny wartości opcji. Do wyceny opcji wykorzystano model wyceny opcji Black and Scholes. Poza założeniami wynikającymi z charakteru programu opcyjnego opisanymi powyżej, na potrzeby wyceny przyjęto następujące dodatkowe założenia:

- stopa wolna od ryzyka 5,74 % (średnia rentowność 52 tygodniowych bonów skarbowych);
- stopa dywidendy 0 % (przewidywana na dzień uchwalenia programu stopa dywidendy w okresie);
- oczekiwana zmienność 34,45 % (oczekiwaną zmienność opartą na historycznej zmienności z ostatnich 200 notowań poprzedzających dzień uchwalenia programu na bazie średniej ceny akcji z kursów open i close).

Ustalona wartość opcji wynosi 5 943 tys. zł i została rozpoznana w rachunku wyników w roku 2008.

Wpływ rozpoznania wartości opcji w rachunku wyników za czwarty kwartał 2008 wynosi 1 486 tys. zł.

W dniu 8 grudnia 2008 r. Rada Nadzorcza ComArch S.A. ustaliła w drodze uchwały nr 1/12/2008 listę Pracowników Kluczowych, którym w dniu 31 grudnia 2008 roku zostały przyznane opcje oraz współczynniki Opcji indywidualnych obowiązujące dla roku 2009. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych obowiązujących dla roku 2009 wynosi 3 %.

Zgodnie z MSSF2 spółka dokonała wyceny wartości opcji na rok 2009. Do wyceny opcji wykorzystano model wyceny opcji Black and Scholes. Poza założeniami wynikającymi z charakteru programu opcyjnego opisanymi powyżej, na potrzeby wyceny przyjęto następujące dodatkowe założenia:

- stopa wolna od ryzyka 5,792 % (średnia rentowność 52 tygodniowych bonów skarbowych);
- stopa dywidendy 0 % (przewidywana na dzień uchwalenia programu stopa dywidendy w okresie);
- oczekiwana zmienność 38,62 % (oczekiwaną zmienność opartą na historycznej zmienności z ostatnich 200 notowań poprzedzających dzień uchwalenia programu na bazie średniej ceny akcji z kursów open i close).

Ustalona wartość opcji wynosi 2 364 tys. zł i zostanie ona rozpoznana jako koszt w rachunku wyników w roku 2009.

3.10.4. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

1) Zmiana praw z 9.400 akcji serii A

W związku z wnioskiem jednego z akcjonariuszy oraz na podstawie uchwały Nr 1/21/2008 Zarządu Spółki ComArch S.A. podjętej w dniu 1 grudnia 2008 roku oraz uchwały Nr 700/08 Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. z dnia 23 grudnia 2008 r. z dniem 05 stycznia 2009 r. uległy zmianie prawa z 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A

1) wskazanie papierów wartościowych emitenta, z których prawa zostały zmienione, z podaniem ich liczby;

- akcje imienne uprzywilejowane serii A w liczbie: 9 400 szt.

2) wskazanie podstaw prawnych podjętych działań, jak również treści uchwał właściwych organów emitenta, na mocy których dokonano zmiany praw z papierów wartościowych emitenta:

- Art. 8 ust. 1 i ust. 3 Statutu Spółki ComArch S.A.

- Uchwała Nr 1/21/2008 Zarządu Spółki ComArch S.A. podjęta w dniu 1 grudnia 2008 roku

- Uchwała Nr 700/08 Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. z dnia 23 grudnia 2008 r.

3) pełny opis praw z papierów wartościowych przed i po zmianie - w zakresie tych zmian

-przed zmianą - akcje imienne uprzywilejowane, stosunek głosów na WZA Spółki 1:5,

-po zmianie - akcje zwykłe na okaziciela, stosunek głosów 1:1

4) liczba akcji imiennych, które podlegały zmianie: 9 400 szt,

5) ogólna liczba głosów na walnym zgromadzeniu emitenta po dokonaniu zamiany: 14 954 196

2) Zmiana udziału BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w ogólnej liczbie głosów na WZA ComArch S.A.

Dnia 6 stycznia 2009 r. BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Akcji Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, Arka BZ WBK Stabilnego Wzrostu Funduszu Inwestycyjnego Otwartego oraz Lukas Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (dalej zwanych Funduszami) zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 29 grudnia 2008 roku, wymienione Fundusze stały się posiadaczami akcji zapewniających więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki publicznej Comarch S.A. W dniu 29 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych Funduszy znajdowało się łącznie 1 500 860 akcji, co stanowiło 18,85% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 1 500 860 głosów, co stanowiło 10,01% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki Comarch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 2/2009.

3) Wprowadzenie do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 9 400 akcji serii A

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 12/2009 z dnia 8 stycznia 2009 r., stwierdził, że zgodnie z §19 ust. 1 i 2 Regulaminu Giełdy do obrotu giełdowego na rynku podstawowym dopuszczonych jest 9 400 akcji zwykłych na okaziciela serii A spółki ComArch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem „PLCOMAR00061. Zarząd Giełdy postanowił wprowadzić z dniem 16 stycznia 2009 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym akcje spółki ComArch S.A., o których mowa powyżej, pod warunkiem dokonania przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 16 stycznia 2009 r. asymilacji tych akcji z akcjami spółki będącymi w obrocie giełdowym. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 3/2009.

4) Uchwała Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. w sprawie asymilacji 9 400 akcji serii A

Dnia 13 stycznia 2009 r. ComArch S.A. otrzymał Uchwałę Nr 13/09 Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (KDPW) z dnia 13 stycznia 2009 roku dotyczącej asymilacji 9 400 akcji serii A. Zarząd KDPW poinformował, że postanowił dokonać w dniu 16 stycznia 2009 roku asymilacji 9 400 akcji spółki ComArch S.A. oznaczonych kodem PLCOMAR00061 z 6 202 796 akcjami spółki ComArch S.A. oznaczonymi kodem PLCOMAR00012. Akcje objęte asymilacją otrzymują kod PLCOMAR00012. Zarząd KDPW stwierdził, że z dniem 16 stycznia 2009 roku kodem PLCOMAR00012 oznaczonych jest 6 212 196 akcji spółki ComArch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 4/2009.

3.11. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Zobowiązania handlowe	64 195	75 203
Zobowiązania finansowe	-	-
Zaliczki otrzymane na poczet usług	1 619	5 202
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	-	403
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	23 043	16 964
Zobowiązania inwestycyjne	5 316	5 115
Przychody przyszłych okresów	3 720	2 071
Rezerwa na urlopy	10 740	8 527
Rezerwa na koszty dotyczące okresu bieżącego, do poniesienia w przyszłości	63 829	28 342
Pozostałe zobowiązania	4 786	9 611
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 344	1 429
Razem zobowiązania	178 592	152 867

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.12. Kontrakty długoterminowe

	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	65 986	101 848
a) przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	35 291	46 680
b) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	34 915	58 669
c) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym- efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11	-4 220	-3 501

Z uwagi, iż Spółka stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom.

Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2007 a 31 grudnia 2008 prezentowana jest poniżej:

	Czynne	Bierne	Netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2007	23 926	9 744	14 182
Saldo RMK skonsolidowanych na 31.12.2007	17 806	7 125	10 681
Zmiana	6 120	2 619	-3 501
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2008	17 806	7 125	10 681
Saldo RMK skonsolidowanych na 31.12.2008	12 191	5 730	6 461
Zmiana	5 615	1 395	-4 220

Różnica zmiany RMK księgowych do przeliczeń kontraktów (wg MSR 11).

3.13. Kredyty, pożyczki

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Długoterminowe		
Kredyty bankowe	94 400	77 739
Pożyczki	-	-
	94 400	77 739
Krótkoterminowe		
Kredyt w rachunku bieżącym	13 361	-
Pożyczki	221	205
Kredyty bankowe	12 692	4 740
	26 274	4 945
Kredyty, pożyczki ogółem	120 674	82 684

Kredyty inwestycyjne

W Grupie Comarch podmiot dominujący ComArch S.A. korzysta z następujących kredytów inwestycyjnych:

a) kredyt inwestycyjny w Fortis Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosi 10 lat tj. do 2015 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 000 tys. zł. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco, hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku.

b) kredyt inwestycyjny w Kredyt Bank S.A. z siedzibą w Warszawie zaciągnięty w 2006 roku na finansowanie II etapu budowy nowych budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 80 % wartości inwestycji, maksymalnie 26 824 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 25 042 tys. zł.

c) kredyt inwestycyjny w Fortis Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na działkach, na których zostanie wybudowany budynek, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 43 323 tys. zł.

d) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu nieruchomości gruntowej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 15 100 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 5 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na nieruchomości będącej przedmiotem kredytowania. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość kredytu przypadającego do spłaty wynosiła 15 100 tys. zł.

Podmiot zależny SoftM Software und Beratung AG korzysta z kredytu inwestycyjnego w HypoVereinsbank AG w wysokości 5 000 tys. EUR zaciągniętego w 2006 roku na sfinansowanie zakupu praw autorskich programu ERP Semiramis. Okres kredytowania wynosi 4 lata, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR. Zabezpieczeniem kredytu jest cesja należności spółek z Grupy SoftM oraz zastaw na prawach majątkowych do programu Semiramis. Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 500 tys. EUR

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej dotyczy kredytów inwestycyjnych (oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową). Grupa prowadzi optymalizację kosztów odsetkowych poprzez stały monitoring struktury stóp procentowych i odpowiednie dopasowanie bazowej stopy procentowej kredytu.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej

Stan na 31 grudnia 2008 r.	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kredyt	19 946	5 910	46 730	47 670	120 256
odsetki	197	-	-	-	197
	20 143	5 910	46 730	47 670	120 453

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Od 1 do 2 lat	11 819	5 458
Od 2 do 5 lat	34 911	31 473
Powyżej 5 lat	47 670	40 808
	94 400	77 739

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
w walucie polskiej	96 882	82 684
w EUR (równowartość w zł)	23 792	-
	120 674	82 684

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Kredyty bankowe	7,49%	6,18 %
Pożyczki	0%	6,20 %

Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu):

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Linie kredytowe w rachunku bieżącym przyznane, wygasające w ciągu jednego roku, w tym:	55 242	25 436
– wykorzystane na dzień bilansowy	13 360	-
– dostępne na dzień bilansowy	41 882	25 436

3.14. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie ComArch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 27 035 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2007 roku ich wartość wynosiła 46 461 tys. zł.

Ponadto według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie CA Services S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 900 tys. zł.

Dodatkowo w dniu 9 grudnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch Software AG a bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie („Pekao”) umowa udzielenia przez Pekao gwarancji bankowej do kwoty 11 143,5 tys. EURO (tj. 46 495 tys. zł), ważnej do 08 marca 2009 r. której Beneficjentem jest Baader Bank AG, Weißenstephaner Str. 4 D-85716 Unterschleißheim, Germany („Gwarancja”). Gwarancja ta stanowi zabezpieczenie zapłaty ceny za akcje SoftM Software und Beratung AG, które ComArch Software AG mógł nabyć w ramach publicznego wezwania do sprzedaży akcji ogłoszonego przez ComArch Software AG. Więcej szczegółów dotyczących wezwania znajduje się w pkt 5.5.1.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy SoftM wynosiła 310 tys. EURO (tj. 1 295 tys. zł).

Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy)

	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Linie kredytowe*	125 465	90 000
	125 465	90 000

(*) zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt. 3.13, nie uwzględniają gwarancji opisanej w pkt 5.5.1.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. ComArch S.A. nie poręczała za zobowiązania z tytułu umów leasingowych.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 7 402 tys. zł, z czego część została objęta rezerwami utworzonymi w roku poprzednim. W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi, Grupa Comarch w czwartym kwartale 2008 roku utworzyła dodatkowe rezerwy na kwotę potencjalnych roszczeń w wysokości 190 tys. zł.

Grupa na dzień 31 grudnia 2008 r. posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego w kwocie 7 572 tys. zł.

3.15. Odroczony podatek dochodowy

1. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmieniła warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Zgodnie z postanowieniem art. 6 ust. 1 Ustawy, podmioty te mogą się ubiegać o zmianę warunków zezwolenia w celu dostosowania go do obowiązujących w Unii Europejskiej zasad udzielania pomocy publicznej. Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. b), pkt 2, pkt 3 Ustawy, maksymalna wielkość pomocy publicznej dla podmiotów, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej na podstawie zezwolenia wydanego przed dniem 1 stycznia 2000 r., nie może przekraczać 75 % wartości inwestycji poniesionych w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do dnia 31 grudnia 2006 r., przy czym przy ustalaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej uwzględnia się całkowitą wielkość pomocy publicznej uzyskanej od 1 stycznia 2001 r. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulg podatkowych (pomocy publicznej), z ulg nieograniczonych wartościowo, na ulgi ograniczone wartościowo i zależne od wartości dokonanych inwestycji. W przypadku ComArch S.A. maksymalna wartość pomocy publicznej nie będzie mogła przekroczyć 75 % wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła/poniesie w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r.

Koszty inwestycji oraz wielkość pomocy podlegają dyskontowaniu zgodnie z par. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. 220, poz. 2232) w brzmieniu zmienionym zgodnie z par. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 8 lutego 2005 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. nr 32, poz. 270) z uwzględnieniem par. 2 tego ostatniego Rozporządzenia.

ComArch S.A. wystąpił do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymał decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla ComArch S.A. Oznacza to wydłużenie okresu, w jakim Spółka będzie mogła wykorzystać limit pomocy publicznej, przysługujący z tytułu poniesionych w specjalnej strefie ekonomicznej inwestycji.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2008 r. stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej na dzień 31 grudnia 2008 r., zdyskontowanej na dzień przyznania zezwolenia wynosi 22 613 tys. zł.

Spółka wykazała w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2008 r. aktywo z tytułu odroczonego podatku z tytułu ulgi inwestycyjnej z działalności w SSE (zwane dalej Aktywem) w wysokości 10 032 tys. zł. Aktywo to będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez ComArch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2009. W okresie czterech kwartałów 2008, ze względu na poziom osiągniętego w roku 2008 dochodu z działalności strefowej rozwiązano całość utworzonego na 31 grudnia 2007 r. Aktywa w wysokości 8 740 tys. zł. Równocześnie, zgodnie z MSR 12 Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Spółka zwraca uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w Spółce ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

Ponieważ ComArch S.A. ma zamiar nadal inwestować w SSE, dlatego wystąpiono o nowe zezwolenie, które otrzymano w dniu 17 kwietnia 2007 r.

2. W roku 2008 r. Grupa dokonała częściowego rozliczenia ujętego na 31 grudnia 2007 roku aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 1 501 tys. zł. Jednocześnie dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 872 tys. zł i zawiązania rezerwy na podatek odroczony w kwocie 659 tys. zł. Łączny wpływ ww. operacji na wynik roku 2008 roku wyniósł minus 1 288 tys. zł.

3. W okresie czterech kwartałów 2008 roku Grupa dokonała całkowitego odwrócenia utworzonego na dzień 31 grudnia 2007 r. aktywa z tytułu straty podatkowej w spółce zależnej ComArch Software AG w kwocie 161 tys. zł, oraz w spółce ComArch, Inc. w kwocie 294 tys. zł. Łączny wpływ na wynik wyniósł minus 455 tys. zł.

4. W związku z wyceną wartości aktywów netto Comarch Corporate Finance FIZ (związana z transakcją zbycia akcji spółki INTERIA.PL S.A.) utworzono rezerwę na podatek odroczony w kwocie 35 449 tys. zł.

5. W związku z nabyciem spółki SoftM Software und Beratung AG w czwartym kwartale 2008 roku dokonano ustalenia rezerwy na podatek odroczony od licencji w kwocie 17 168 tys. zł oraz dokonano jego częściowego rozwiązywania w kwocie 238 tys. zł.

Łączny wpływ operacji wymienionych w pkt. 1-5 na wynik netto za 2008 rok wyniósł minus 35 662 tys. zł.

3.16. Zysk na akcję

	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	198 190	42 770
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	7 961	7 827
Podstawowy zysk na akcję zwykłą (w zł)	24,90	5,46
Rozwodniona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	7 961	7 827
Rozwodniony zysk na jedną akcję	24,90	5,46

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2008" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2007" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2008" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2007" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

4. Noty dodatkowe

4.1. Informacje o akcjonariuszach posiadających co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A. oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

4.1.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A., wg stanu na dzień 27 lutego 2009 r.

- małżeństwo Elżbieta i Janusz Filipiak, którzy posiadają razem 3 411 383 akcji (42,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 10 367 383 głosów na WZA, co stanowi 69,33 % wszystkich głosów na WZA;

- BZ WBK AIB Asset Management S.A., którego klienci, wg wiedzy Spółki, na dzień przekazania raportu byli posiadaczami 2 462 771 sztuk akcji (30,94 % w kapitale zakładowym Spółki), z których przysługiwało 2 462 771 głosów na WZA, co stanowiło 16,47 % w ogólnej liczbie głosów na WZA. Akcje te obejmują akcje będące w posiadaniu BZ WBK AIB Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., które na dzień sporządzenia raportu, wg wiedzy Spółki, posiadały 1 500 860 sztuki akcji (18,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 1 500 860 głosów na WZA (10,04 % ogólnej liczbie głosów na WZA).

4.1.2. Zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania poprzedniego raportu kwartalnego, tj. od 14.11.2008 r.

Podmiot	Stan na 27 lutego 2009 r.				Stan na 14 listopada 2008 r.			
	Akcje (szt.)	Udział w kapitale zakł. (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)*	Akcje (szt.)	Udział w kapitale zakł. (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)
Elżbieta i Janusz Filipiakowie	3 411 383	42,85	10 367 383	69,33	3 411 383	42,85	10 367 383	69,15
Klienci BZ WBK AIB Asset Management S.A.,**	2 462 771	30,94	2 462 771	16,47	2 150 852	27,02	2 150 852	14,35
w tym akcje będące w posiadaniu BZ WBK AIB Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A.**	1 500 860	18,85	1 500 860	10,04	829 619	10,42	829 619	5,53

*) Dnia 05 stycznia 2009 r., w związku z wnioskiem jednego z akcjonariuszy oraz na podstawie uchwały Nr 1/21/2008 Zarządu Spółki ComArch S.A. podjętej w dniu 1 grudnia 2008 roku oraz uchwały Nr 700/08 Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. z dnia 23 grudnia 2008 r., miała miejsce konwersja 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych na 9 400 akcji zwykłych na okaziciela stąd wg stanu na dzień sporządzenia raportu ogólna liczba głosów przypadająca z akcji ComArch S.A. wynosi 14 954 196 głosów.

**) Szczegóły dotyczące transakcji na akcjach ComArch S.A. dokonanych przez BZ WBK AIB Asset Management S.A. oraz BZ WBK AIB TFI S.A. w czwartym kwartale oraz po dniu bilansowym zostały zaprezentowane w pkt 3.10.2 oraz 3.10.4.

4.1.3. Zmiany w stanie posiadania akcji ComArch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące ComArch S.A. w okresie od 14 listopada 2008 do 27 lutego 2009 roku

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji ComArch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania skonsolidowanego raportu kwartalnego za trzeci kwartał 2008 rok, tj. 14 listopada 2008 r. oraz w dniu 27 lutego 2009 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 27 lutego 2009 r.		Stan na 14 listopada 2008 r.	
		Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)*	Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)
Elżbieta i Janusz Filipiakowie	Przewodnicząca Rady Nadzorczej i Prezes Zarządu	3 411 383	69,33 %	3 411 383	69,15 %
Piotr Piątosa	Wiceprezes Zarządu	10 776	0,07 %	10 776	0,07 %
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	34 500	0,48 %	34 500	0,48 %
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	0,00 %
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	22 072	0,15 %	22 072	0,15 %
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	-
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	0,00 %
Ilość wyemitowanych akcji		7 960 596	100,00 %	7 960 596	100,00 %

*) Dnia 5 stycznia 2009 roku na wniosek jednego z akcjonariuszy miała miejsce konwersja 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych na 9 400 akcji zwykłych na okaziciela stąd wg stanu na dzień sporządzenia raportu ogólna liczba głosów przypadająca z akcji ComArch S.A. wynosi 14 954 196 głosów.

4.2. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

4.2.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Spółka wykazała w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2008 r. aktywo z tytułu odroczonego podatku z tytułu ulgi inwestycyjnej z działalności w SSE (zwane dalej Aktywem) w wysokości 10032 tys. zł. Aktywo to będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez ComArch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2009. Jednocześnie w roku 2008, ze względu na poziom osiągniętego w roku 2008 dochodu z działalności strefowej rozwiązano całość utworzonego na 31 grudnia 2007 r. Aktywa w wysokości 8 740 tys. zł. Równocześnie, zgodnie z MSR12 Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Spółka zwraca uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w Spółce ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

4.2.2. Rezerwa na premie z tytułu zysku netto za rok 2008

W okresie czterech kwartałów 2008 roku Grupa Comarch utworzyła rezerwy na premie dla osób zarządzających w wysokości 13 152 tys. zł. Wysoka wartość tych rezerw wynika z wyjątkowo wysokiego poziomu zysku netto osiągniętego w tym okresie.

4.2.3. Nabycie aktywów spółki SoftM Software und Beratung AG

W dniu 13 listopada 2008 roku ComArch Software AG nabył 1 750 000 akcji (o wartości nominalnej 1 EURO każda) spółki SoftM Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium na podstawie umów zawartych ze znaczącymi akcjonariuszami spółki SoftM Software und Beratung AG. Cena nabycia jednej akcji wynosiła 3,45 EURO co stanowiło łącznie 6 037,5 tys. EURO. Dodatkowo ComArch Software AG objął 1 500 000 akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki SoftM Software und Beratung AG. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego w dniu 18 listopada 2008 roku w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Monachium (ComArch S.A. informowała o szczegółach raportem bieżącym nr 29/2008) suma posiadanych przez ComArch Software AG akcji, tj. 3 250 000 akcji stanowiła 50,15 % kapitału zakładowego spółki SoftM Software und Beratung AG. Akcje te uprawniały do 3 250 000 głosów i stanowiły 50,15 % głosów na walnym zgromadzeniu spółki. Łączna wartość ewidencyjna nabytych aktywów wynosiła 11 212,5 tys. EURO.

Dnia 22 grudnia 2008 roku, w związku z przekroczeniem progu 30 % głosów na Walnym Zgromadzeniu spółki SoftM Software und Beratung AG, zgodnie z niemieckim prawem (German Securities Acquisition and Takeover Act -Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz), spółka Comarch Software AG ogłosiła publiczne wezwanie na sprzedaż akcji spółki SoftM Software und Beratung AG. Cena nabycia jednej akcji w wezwaniu wynosiła 3,45 EURO. W dniu 02 lutego 2009 wezwanie zostało zakończone. W wyniku rozliczenia dokonanego w dniu 9 lutego 2009 ComArch Software AG nabył 1 991 777 akcji spółki po cenie 3,45 EURO za jedną akcję, za łączną cenę 6 871 630,65 EURO. Wg stanu na dzień sporządzenia raportu ComArch Software AG jest posiadaczem 5 241 777 akcji spółki SoftM Software und Beratung AG, które stanowią 80,89 % w jej kapitale zakładowym. Akcje te uprawniają do 5 241 777 głosów, tj. 80,89 % na walnym zgromadzeniu spółki.

W wyniku konsolidacji Grupy SoftM przychody ze sprzedaży Grupy Comarch w czwartym kwartale 2008 roku wzrosły o 39,1 mln zł, zysk operacyjny o 2,7 mln zł a zysk netto o 2,3 mln zł.

4.3. Inne wydarzenia IV kwartału 2008 roku

4.3.1. Korekta raportu skonsolidowanego za dwa kwartały 2008

W dniu 14 października 2008 roku został przekazany do wiadomości publicznej skorygowany skonsolidowany raport kwartalny Grupy Comarch za dwa kwartały 2008 roku.

Korekty dotyczyły:

- 1) dodania w skonsolidowanym rachunku zysków i strat danych dotyczących okresów kwartalnych: 01.04-30.06.2008 oraz 01.04-30.06.2007;
- 2) uzupełnienia w pkt 3.9.1 raportu QSr 2 2008 z dnia 14.08.2008 r. informacji dotyczącej zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania poprzedniego raportu kwartalnego, tj. 15.05.2008 r. o następującą treść: "Wg wiedzy Spółki nie wystąpiły zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania poprzedniego raportu kwartalnego, tj. od 15.05.2008 r.";
- 3) błędów edytorskich w znaku liczby dot. podatku dochodowego w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za 6 miesięcy 2008 roku (było '34 730' a winno być '(34 730)') oraz wartości kapitału własnego w euro w wybranych danych finansowych: za 6 miesięcy 2008 roku było: '2 373 322' a winno być: '138 911'; za 6 miesięcy 2007 roku było: '2 113 919' a winno być: '67 260'

4.4. Zdarzenia po dacie bilansu

4.4.1. Konwersja, dopuszczenie do obrotu giełdowego, wprowadzenie do obrotu giełdowego i asymilacja 9 400 akcji serii A

W związku z wnioskiem jednego z akcjonariuszy oraz na podstawie uchwały Zarządu ComArch S.A. podjętej w dniu 1 grudnia 2008 roku z dniem 05 stycznia 2009 r. uległy zmianie prawa z 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A

- przed zmianą - akcje imienne uprzywilejowane, stosunek głosów na WZA Spółki 1:5,
- po zmianie - akcje zwykłe na okaziciela, stosunek głosów 1:1

Ogólna liczba głosów na walnym zgromadzeniu emitenta po dokonaniu zamiany: 14 954 196

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 12/2009 z dnia 8 stycznia 2009 r., stwierdził, że do obrotu giełdowego na rynku podstawowym dopuszczonych jest 9 400 akcji zwykłych na okaziciela serii A spółki ComArch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem „PLCOMAR00061”.

Na podstawie §38 ust. 1 i ust. 3 Regulaminu Giełdy Zarząd Giełdy postanowił wprowadzić z dniem 16 stycznia 2009 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym akcje spółki ComArch S.A., o których mowa powyżej, pod warunkiem dokonania przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 16 stycznia 2009 r. asymilacji tych akcji z akcjami spółki będącymi w obrocie giełdowym. Dnia 13 stycznia 2009 r. Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. poinformował, że postanowił dokonać w dniu 16 stycznia 2009 roku asymilacji 9 400 akcji spółki ComArch S.A. oznaczonych kodem PLCOMAR00061 z 6 202 796 akcjami spółki ComArch S.A. oznaczonymi kodem PLCOMAR00012. Akcje objęte asymilacją otrzymały kod PLCOMAR00012. O szczegółach Spółka informowała w raportach bieżących 1/2009, 3/2009 oraz 4/2009.

4.4.2. Zwiększenie udziału BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w ogólnej liczbie głosów na WZA ComArch S.A.

Dnia 6 stycznia 2009 r. BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Akcji Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, Arka BZ WBK Stabilnego Wzrostu Funduszu Inwestycyjnego Otwartego oraz Lukas Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (dalej zwanych Funduszami) zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 29 grudnia 2008 roku, wymienione Fundusze stały się posiadaczami akcji zapewniających więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki publicznej ComArch S.A.

W dniu 29 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych Funduszy znajdowało się łącznie 1 500 860 akcji, co stanowi 18,85% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 1 500 860

głosów, co stanowi 10,01% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki ComArch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 2/2009.

4.4.3. Terminy raportów okresowych w 2009 roku

RAPORTY KWARTALNE skonsolidowane rozszerzone:

- 1) IV kwartał 2008 w dniu 27.02.2009
- 2) I kwartał 2009 w dniu 15.05.2009
- 3) II kwartał 2009 w dniu 14.08.2009
- 4) III kwartał 2009 w dniu 13.11.2009

RAPORTY ROCZNE I PÓŁROCZNE:

- 1) Skonsolidowany rozszerzony raport półroczny za I półrocze 2009 roku w dniu 30.09.2009
- 2) Raport roczny za 2008 rok w dniu 03.04.2009
- 3) Skonsolidowany raport roczny za 2008 rok w dniu 08.05.2009

4.4.4. Zakończenie wezwania na akcje spółki SoftM Software und Beratung AG

W dniu 02 lutego 2009 zakończone zostało, przeprowadzone przez Comarch Software AG, wezwanie do sprzedaży akcji spółki SoftM Software und Beratung AG. Okres akceptacji wezwania rozpoczął się 22 grudnia 2008 roku. W wyniku rozliczenia powyższego wezwania dokonanego w dniu 9 lutego 2009 ComArch Software AG nabył 1 991 777 akcji spółki po cenie 3,45 EURO za jedną akcję, za łączną cenę 6 871 630,65 EURO. Wg stanu na dzień sporządzenia raportu ComArch Software AG jest posiadaczem 5 241 777 akcji spółki SoftM Software und Beratung AG, które stanowią 80,89 % w jej kapitale zakładowym. Akcje te uprawniają do 5 241 777 głosów, tj. 80,89 % na walnym zgromadzeniu spółki. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr 6/2009.

4.4.5. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Spółka ComArch S.A. zawarła w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 27 lutego 2009 roku kontrakty terminowe na sprzedaż walut obcych. Łączna wartość nominalna kontraktów terminowych otwartych na dzień 27 lutego 2009 roku wynosiła 6 500 tys. EUR oraz 2 500 tys. USD. Na dzień 27 lutego 2009 roku wycena otwartych kontraktów terminowych wynosiła minus 2 326 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 12 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez Comarch S.A. kontraktami, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

4.5. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

W IV kwartale 2008 r. spółki Grupy nie wystąpiły z powództwem ani nie były pozwane w postępowaniu spełniającym kryteria określone w § 91 ust. 6 pkt 7a) i 7b) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 7 402 tys. zł z czego część została objęta rezerwami utworzonymi w roku poprzednim. W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi, Grupa Comarch w IV kwartale utworzyła dodatkowe rezerwy na kwotę potencjalnych roszczeń w wysokości 190 tys. zł.

4.6. Stanowisko Zarządu odnośnie zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Zarząd nie podał prognozy wyników na IV kwartał 2008 roku.

4.7. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi, których łączna wartość od początku roku przekracza 500 000 EURO (poza transakcjami typowymi i rutynowymi)

W dniu 13 listopada 2008 roku spółka ComArch Software AG z siedzibą w Dreźnie (spółka zależna ComArch S.A.) nabyła 3 250 000 akcji (o wartości nominalnej 1 EURO każda) spółki SoftM Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium, Niemcy, za łączną kwotę 11 212 500,00 EURO. Nabycie 1 750 000 akcji nastąpiło na podstawie umów zawartych ze znaczącymi akcjonariuszami Spółki. Cena nabycia jednej akcji wynosiła 3,45 EURO co stanowiło łącznie 6 037 500 EURO. Natomiast pozostałe akcje, tj. 1 500 000 sztuk, ComArch Software AG objął w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki. Źródłem finansowania nabycia powyższych aktywów są pożyczki udzielone ComArch Software AG ze środków własnych ComArch S.A. (8 mln EURO) oraz Bonus Management Sp. z o.o. SKA (4 mln EURO).

W dniu 10 listopada 2008 roku ComArch S.A. zawarł umowę pożyczki ze spółką zależną ComArch Software AG na kwotę 8 mln EURO. Oprocentowanie pożyczki jest zmienne i oparte o stawkę LIBOR dla EURO. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco wystawiony przez ComArch

Software AG. Termin spłaty pożyczki upływa 31 grudnia 2010.

W dniu 10 listopada 2008 roku ComArch S.A. zawarł umowę pożyczki ze spółką zależną Bonus Management Sp. z o.o. SKA. na kwotę 4 mln EURO. Oprocentowanie pożyczki jest zmienne i oparte o stawkę LIBOR dla EURO. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco wystawiony przez Bonus Management Sp. z o.o. SKA. Termin spłaty pożyczki upływa 31 grudnia 2010.

4.8. Informacje o udzielonych przez Spółkę i podmiot zależny poręczeniach oraz gwarancjach

W dniu 9 grudnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch Software AG a bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie („Pekao”) umowa udzielenia przez Pekao gwarancji bankowej do kwoty 11 143,5 tys. EURO, ważnej do 08 marca 2009 r. której Beneficjentem jest Baader Bank AG, Weißenstephaner Str. 4 D-85716 Unterschleißheim, Germany („Gwarancja”). Gwarancja stanowi zabezpieczenie zapłaty ceny za akcje SoftM Software und Beratung AG, które ComArch Software AG mógł nabyć w ramach publicznego wezwania do sprzedaży akcji ogłoszonego przez ComArch Software AG. W związku z powyższym ComArch S.A. udzielił poręczenia za zobowiązania spółki zależnej ComArch Software AG. Łączna wysokość poręczanego zobowiązania wynosi 11 143,5 tys. EUR. Odpowiedzialność emitenta i ComArch Software AG za powyższe zobowiązanie jest solidarna. Poręczenie zostało udzielone nieodpłatnie na okres ważności gwarancji, czyli do 08 marca 2009 roku.

4.9. Inne istotne informacje dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku ComArch S.A. ani spółki zależne nie były stroną opcji walutowych.

W 2008 roku spółka ComArch S.A. nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń na podstawie §88 MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” ani na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

5. Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w IV kwartale 2008 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału

5.1. Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy

W okresie czterech kwartałów 2008 roku Grupa Comarch osiągnęła przychody ze sprzedaży w wysokości 702,6 mln zł (wzrost o 20,9 % w porównaniu do 2007 roku) i 44,4 mln zł zysku operacyjnego (wzrost o 0,9 %). Zysk netto przypadający na akcjonariuszy wyniósł 198,2 mln zł (wzrost o 363,4 %). Rentowność operacyjna wyniosła 6,3 % (w roku poprzednim 7,6 %).

Grupa Comarch osiągnęła w czwartym kwartale 2008 roku bardzo dobre wyniki finansowe. Przychody ze sprzedaży zwiększyły się o 143,0 mln zł, tj. 84,0 % w porównaniu do czwartego kwartału 2007. Nominalny zysk operacyjny w czwartym kwartale 2008 roku wyniósł 33,5 mln zł i był o 121,5 % większy niż w czwartym kwartale 2007, natomiast zysk netto przypadający na akcjonariuszy ComArch S.A. w czwartym kwartale 2008 roku wyniósł 37,0 mln zł, czyli więcej o 105,1 % niż w analogicznym okresie 2007 roku. Dobre wyniki finansowe w czwartym kwartale 2008 są wynikiem przede wszystkim wysokiego poziomu sprzedaży usług i produktów własnych Comarch (wzrost o 27,9 %) oraz oprogramowania obcego (wzrost o 367,8 %).

W czwartym kwartale 2008 roku Grupa Comarch przejęła kontrolę nad niemieckim producentem oprogramowania ERP, Grupą SoftM. W wyniku konsolidacji Grupy SoftM przychody ze sprzedaży Grupy Comarch w czwartym kwartale 2008 roku wzrosły o 39,1 mln zł, zysk operacyjny o 2,7 mln zł a zysk netto o 2,3 mln zł.

Pozostałe zdarzenia jednorazowe miały mniej istotny wpływ na wyniki finansowe osiągnięte w czwartym kwartale. Po wyeliminowaniu wpływu konsolidacji Grupy SoftM, kosztów programu opcji menedżerskich oraz kosztów spółek założonych przez CCF FIZ, zysk operacyjny w czwartym kwartale 2008 roku wzrósł o 121,7 % do poziomu 34,1 mln zł w porównaniu do 15,4 mln zł rok wcześniej. Po dalszym wyeliminowaniu wpływu rozliczenia aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego oraz przychodów z działalności finansowej ComArch Management sp. z o.o. SKA, zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki wyniósł w czwartym kwartale 2008 roku 26,1 mln zł, w porównaniu do 12,5 mln zł w czwartym kwartale roku poprzedniego.

Nominalny zysk EBITDA wyniósł w czwartym kwartale 2008 roku 41,4 mln zł i był większy o 21,7 mln zł, tj. 110,7 % niż w czwartym kwartale 2008 roku, natomiast skorygowany o zdarzenia jednorazowe zysk EBITDA wzrósł o 22,1 mln zł (tj. o 111,1 %).

W skali czterech kwartałów 2008 roku, po wyeliminowaniu zdarzeń jednorazowych, Grupa Comarch osiągnęła na działalności operacyjnej wyniki finansowe lepsze od osiągniętych w czterech kwartałach 2007 roku. Zwraca uwagę zdecydowany wzrost przychodów ze sprzedaży produktów i usług własnych Comarch (wzrost o 66,7 mln zł, tj. 18,1 %), co pozwoliło w znacznej części zniwelować efekt wzrostu wynagrodzeń odnotowanego w roku 2007 i mającego wpływ na poziom kosztów ponoszonych w 2008 roku. Skorygowana rentowność operacyjna wyniosła w 2008 roku 7,3 % i była nieznacznie mniejsza niż rok wcześniej, tj. 7,8 %. Skorygowana rentowność netto spadła do poziomu 5,6 % w porównaniu do 6,9 % rok wcześniej.

W celu dalszego zwiększenia rentowności operacyjnej, Grupa kontynuuje politykę stabilizacji wielkości zatrudnienia na obecnym poziomie oraz zwiększenia efektywności działania. Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa Comarch (bez pracowników Grupy SoftM oraz MKS Cracovia SSA) zatrudniała 2 909 osób, tj. o 56 osób więcej niż na koniec 2007 roku (wzrost o 2,0 %).

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane finansowe w wysokości nominalnej (obliczonej zgodnie z MSSF) oraz w wysokości skorygowanej o wpływ zdarzeń jednorazowych:

	2008	2007	Q4 2008	Q4 2007
Przychody ze sprzedaży	702 554	581 048	313 163	170 204
Przychody ze sprzedaży spółki SoftM Software und Beratung AG	39 134	0	39 134	0
Przychody ze sprzedaży skorygowane	663 420	581 455	274 029	170 611
Amortyzacja	21 980	17 044	7 877	4 507
Zysk operacyjny nominalny (zgodny z MSSF)	44 403	44 006	33 505	15 129
Wpływ na wynik kosztów opcji menedżerskich	-5 943	-1 080	-1 486	-264
Wpływ na wynik FIZ oraz spółek utworzonych przez CCF FIZ	-3 735	0	-1 792	0
Zysk operacyjny Grupy SoftM (w okresie objętym konsolidacją)	2 652	0	2 652	0
Zysk operacyjny skorygowany	51 428	45 086	34 130	15 393
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki nominalny (zgodny z MSSF)	198 190	42 770	37 013	18 045
Wpływ na wynik kosztów opcji menedżerskich	-5 943	-1 080	-1 486	-264
Wpływ na wynik FIZ oraz spółek utworzonych przez CCF FIZ	2 023	0	2 072	0
Wpływ na wynik przychodów z działalności finansowej ComArch Management sp. z o.o. SKA	7 393	0	1 544	0
Wpływ na wynik aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego	242	1 556	5 180	5 494
Aktywo z tytułu straty podatkowej w spółce zależnej	-455	-828	0	-828
Wpływ na wynik udziału w zysku jednostki stowarzyszonej INTERIA PL S.A.	0	3 262	0	1 121
Wpływ na wynik wyceny aktywów netto CCF FIZ związanej ze sprzedażą akcji INTERIA.PL S.A.	153 450	0	1 302	0
Zysk netto Grupy SoftM (w okresie objętym konsolidacją)	2 263	0	2 263	0
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki skorygowany	39 454	39 860	26 137	12 522
EBITDA (zysk operacyjny + amortyzacja) nominalna	66 383	61 050	41 382	19 636
EBITDA (zysk operacyjny + amortyzacja) skorygowana	73 408	62 130	42 007	19 900
Rentowność operacyjna nominalna	6,3%	7,6%	10,7%	8,9%
Rentowność operacyjna skorygowana	7,3%	7,8%	10,9%	9,0%
Rentowność netto nominalna	28,2%	7,4%	11,8%	10,6%
Rentowność netto skorygowana	5,6%	6,9%	8,3%	7,4%
Marża EBITDA nominalna	9,4%	10,5%	13,2%	11,5%
Marża EBITDA skorygowana	10,4%	10,7%	13,4%	11,7%

Osiągnięte wyniki finansowe potwierdzają skuteczność realizowanej przez Grupę strategii, która zakłada:

- sprzedaż rozwiązań informatycznych opartych w znaczącej części na własnych produktach,
- rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych,
- stałe ulepszanie operacyjnej efektywności działania poprzez doskonalenie procedur i racjonalizację kosztów.

Dobra sytuacja finansowa Grupy Comarch jest czynnikiem, który umożliwia Grupie Comarch stałą rozbudowę i ulepszanie portfolio produktów i jakości usług, jak również zapewniającym bezpieczeństwo działalności w przypadku zmiennej sytuacji makroekonomicznej w Polsce i na świecie. Grupa świadomie ponosi koszty pozyskiwania na rynku pracy najlepszej kadry informatycznej, inwestując w ten sposób w budowanie przewagi konkurencyjnej na przyszłość.

5.2. Struktura przychodów

Struktura rodzajowa przychodów ze sprzedaży w czwartym kwartale 2008 roku uległa zmianom w porównaniu do czwartego kwartału 2007 roku. Sprzedaż usług i oprogramowania własnego Comarch w czwartym kwartale 2008 roku była o 34,3 mln zł, tj. 27,9 % wyższa niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Równocześnie nastąpił wzrost sprzedaży oprogramowania obcego i sprzętu komputerowego o 107,9 mln zł (250,0 %). W znaczącej mierze jest to efekt zrealizowania w grudniu 2008 roku kontraktu z Ministerstwem Edukacji Narodowej na dostawę oprogramowania edukacyjnego. Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży w czwartym kwartale 2008 roku spadł z 72,3 % do 50,2 %, a udział łącznej sprzedaży sprzętu komputerowego i oprogramowania obcego wzrósł z 25,4 % do 48,3 %. Pozostała sprzedaż stanowiła 1,5 % przychodów ze sprzedaży i była na poziomie porównywalnym do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	Q4 2008 r.	%	Q4 2007 r.	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi	128 854	41,1%	93 873	55,2%	34 981	37,3%
Software własny	28 449	9,1%	29 114	17,1%	-665	-2,3%
Software obcy	107 014	34,2%	22 875	13,4%	84 139	367,8%
Hardware	44 028	14,1%	20 283	11,9%	23 745	117,1%
Pozostałe	4 818	1,5%	4 059	2,4%	759	18,7%
Razem	313 163	100,0%	170 204	100,0%	142 959	84,0%

W 2008 roku nastąpił wzrost sprzedaży usług i oprogramowania własnego Comarch o 66,7 mln zł, tj. 18,1 %. Natomiast udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży w 2008 roku pozostał na porównywalnym do ubiegłorocznego poziomie 61,8 %. Sprzedaż oprogramowania obcego wzrosła o 60,5 mln zł czyli o 81,5 %. Sprzedaż sprzętu komputerowego odnotowała spadek o 7,5 mln zł, tj. 6,1 %. Natomiast łączny udział sprzedaży sprzętu komputerowego i oprogramowania obcego utrzymał się na zbliżonym do ubiegłorocznego poziomie 35,7 %.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	12 miesięcy 2008	%	12 miesięcy 2007	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi	355 448	50,6%	295 330	50,8%	60 118	20,4%
Software własny	78 585	11,2%	72 048	12,4%	6 537	9,1%
Software obcy	134 819	19,2%	74 276	12,8%	60 543	81,5%
Hardware	115 893	16,5%	123 374	21,2%	-7 481	-6,1%
Pozostałe	17 809	2,5%	16 020	2,8%	1 789	11,2%
Razem	702 554	100,0%	581 048	100,0%	121 506	20,9%

W czwartym kwartale 2008 roku wzrosła sprzedaż do odbiorców z sektora telekomunikacja, media, IT (wzrost o 2,0 mln zł, tj. o 4,9 % w porównaniu z czwartym kwartałem 2007 roku), sektora finanse i bankowość (wzrost o 2,0 mln zł, tj. 4,4 % w porównaniu z czwartym kwartałem 2007 roku) oraz do sektora MSP (wzrost o 1,9 mln zł, tj. 10,0 %). Bardzo duży wzrost sprzedaży do sektora publicznego (99,9 mln zł, tj. 513,1 %) związany jest z realizacją w grudniu 2008 roku kontraktu z Ministerstwem Edukacji Narodowej na dostawę oprogramowania edukacyjnego. Spadła nieznacznie sprzedaż do klientów z sektora handel i usługi (spadek o 1,1 mln zł, tj. 6,1 %) oraz do sektora przemysł & utilities (spadek o 1,9 mln zł, tj. 7,7 %). W związku z przejęciem w czwartym kwartale 2008 roku Grupy SoftM i zwiększeniem z tego tytułu przychodów ze sprzedaży całkowitej o 39,1 mln zł nastąpiła zmiana w udziale poszczególnych sektorów w przychodach ze sprzedaży Grupy Comarch.

Struktura sprzedaży wg sektorów	Q4 2008 r.	%	Q4 2007 r.	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	43 677	13,9%	41 648	24,5%	2 029	4,9%
Finanse i Bankowość	46 693	14,9%	44 734	26,3%	1 959	4,4%
Handel i Usługi	16 199	5,2%	17 259	10,1%	-1 060	-6,1%
Przemysł & Utilities	22 944	7,3%	24 848	14,6%	-1 904	-7,7%
Sektor publiczny	119 393	38,1%	19 475	11,4%	99 918	513,1%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	21 191	6,8%	19 268	11,3%	1 923	10,0%
Pozostałe	3 932	1,3%	2 972	1,8%	960	32,3%
Odbiorcy Grupy SoftM	39 134	12,5%	0	0,0%	39 134	100,0%
Razem	313 163	100,0%	170 204	100,0%	142 959	84,0%

W ciągu 2008 roku największy wzrost w sprzedaży odnotował sektor publiczny (wzrost o 77,0 mln zł, tj. 60,7 % w porównaniu z 2007 rokiem). Wzrosła także znacząco sprzedaż do klientów z sektora finansowo-bankowego (wzrost o 19,9 mln zł, tj. 15,7 %). Sprzedaż do sektora handel i usługi na przestrzeni 2008 roku odnotowała wzrost o 4,7 mln zł, tj. 7,8 % a do sektora MSP wzrosła o 5,3 mln zł, tj. 10,8 % w porównaniu z ubiegłym rokiem. Zmniejszeniu uległa sprzedaż do sektora telekomunikacyjnego (spadek o 6,2 %) oraz do sektora przemysł & utilities (spadek o 23,9 %). Pozostała sprzedaż utrzymuje się na stabilnym poziomie. Dodatkowo w 2008 roku uwzględnione zostało w całkowitej sprzedaży 39,1 mln zł przychodów ze sprzedaży Grupy SoftM.

Niezależnie od okresowych wahań koniunktury w poszczególnych sektorach gospodarki, dzięki szerokiemu portfelowi klientów i utrzymywaniu dywersyfikacji źródeł przychodów i różnorodności oferty, Grupa Comarch ma zapewnioną możliwość stabilnego rozwoju działalności.

Struktura sprzedaży wg sektorów	12 miesięcy 2008	%	12 miesięcy 2007	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	114 910	16,4%	122 529	21,1%	-7 619	-6,2%
Finanse i Bankowość	146 523	20,8%	126 635	21,8%	19 888	15,7%
Handel i Usługi	65 437	9,3%	60 720	10,4%	4 717	7,8%
Przemysł & Utilities	63 229	9,0%	83 044	14,3%	-19 815	-23,9%
Sektor publiczny	203 749	29,0%	126 750	21,8%	76 999	60,7%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	54 733	7,8%	49 417	8,5%	5 316	10,8%
Pozostałe	14 839	2,1%	11 953	2,1%	2 886	24,1%
Odbiorcy Grupy SoftM	39 134	5,6%	0	0,0%	39 134	100,0%
Razem	702 554	100,0%	581 048	100,0%	121 506	20,9%

Sprzedaż zagraniczna Grupy Comarch w 2008 roku odnotowała wzrost o 27 mln zł, tj. 23,8 % w porównaniu do 2007 roku. Jej udział w sprzedaży ogółem ukształtował się na poziomie 20,0 % wobec 19,5 % w ubiegłym roku. W przychodach ze sprzedaży zagranicznej uwzględnione jest 39,1 mln zł przychodów ze sprzedaży Grupy SoftM. Bez uwzględnienia sprzedaży Grupy SoftM sprzedaż zagraniczna stanowiłaby 15,3 % całkowitych przychodów Grupy Comarch.

Mimo niesprzyjających obecnie warunków makroekonomicznych, jednym z głównych celów strategicznych Grupy pozostaje intensyfikacja sprzedaży zagranicznej na wybranych rynkach, głównie Europy Zachodniej i Środkowej, jako skutecznej metody na długofalowy rozwój działalności Comarch. Pozytywny wpływ na rozwój sprzedaży zagranicznej ma umocnienie się kursów EURO i USD wobec PLN. Wartość kontraktów zagranicznych w portfolio zamówień na 2009 rok wynosi 62,6 mln zł i jest wyższa o 43,5 % niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Geograficzna struktura sprzedaży	12 miesięcy 2008		12 miesięcy 2007	
		%		%
Kraj	561 988	80,0%	467 460	80,5%
Zagranica	140 566	20,0%	113 588	19,5%
Razem	702 554	100,0%	581 048	100,0%

Struktura przychodów pokazuje, iż sprzedaż Grupy Comarch jest dobrze zdywersyfikowana i Grupa nie jest uzależniona od pojedynczego sektora, klienta czy sprzedawanego produktu. Taka struktura przychodów znacząco redukuje ryzyko działalności operacyjnej, związane z możliwymi wahaniami koniunktury w poszczególnych sektorach w danym roku.

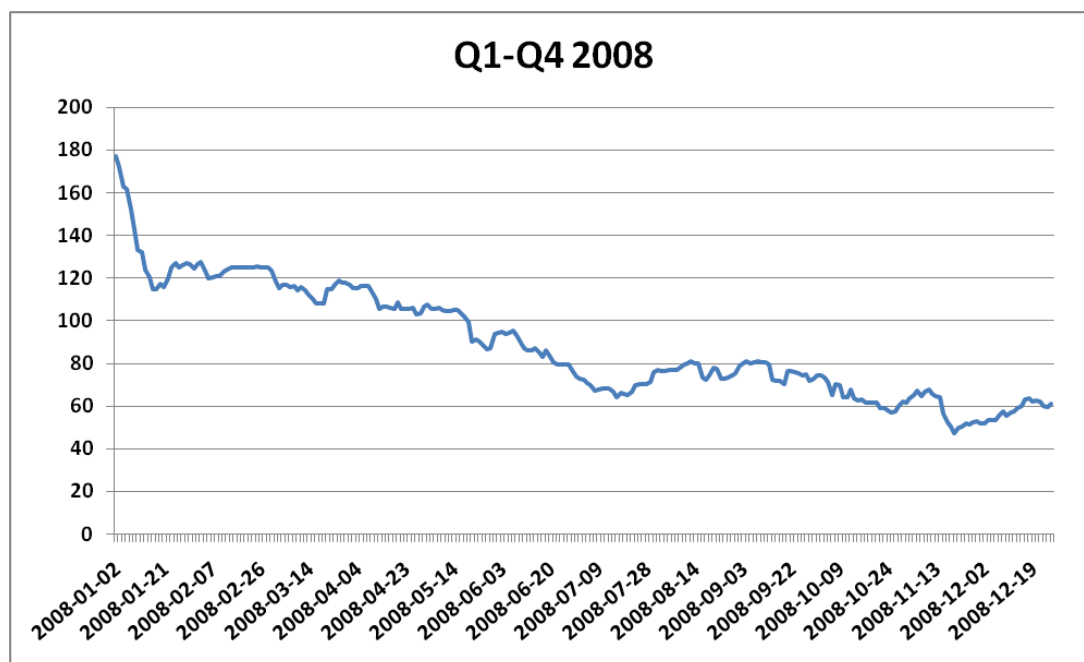
5.3. Portfel zamówień

Portfel zamówień na rok 2009 wzrósł o 4,7 % w porównaniu do analogicznego okresu w 2008 roku i osiągnął na koniec lutego 2009 wartość 322,9 mln zł. Wzrost zamówień na produkty i usługi własne Comarch wyniósł 19,6 %. Udział kontraktów zagranicznych w portfolio zamówień kształtuje się na poziomie 19,4 %, udział sprzedaży usług i licencji własnych w portfolio zamówień wzrósł do poziomu 89,1 %.

Znaczący wzrost portfela zamówień na produkty i usługi własne w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku potwierdza dalsze możliwości dynamicznego rozwoju Grupy w kolejnych okresach. Pozytywny wpływ na wartość portfela zamówień w bieżącym roku ma umocnienie się EURO i USD wobec PLN w stosunku do wartości obserwowanych w zeszłym roku. Równocześnie Zarząd Spółki podkreśla, że zwiększenie rentowności operacyjnej poprzez sprzedaż własnych rozwiązań pozostaje jednym z najważniejszych priorytetów Grupy w bieżącym roku i kolejnych latach.

Portfel zamówień na rok bieżący	Stan na 27 lutego 2009 r.	Stan na 28 lutego 2008 r.	Zmiana
Przychody zakontraktowane na rok bieżący	322 933	308 427	4,7%
w tym kontrakty zagraniczne	62 615	43 628	43,5%
<i>udział kontraktów zagranicznych</i>	<i>19,4%</i>	<i>14,1%</i>	
w tym usługi i software własne	287 698	240 531	19,6%
<i>udział usług i software własnych</i>	<i>89,1%</i>	<i>78,0%</i>	

5.4. Kurs akcji ComArch S.A.

Wyniki Grupy w przyszłych kwartałach będą zależeć przede wszystkim od globalnej sytuacji makroekonomicznej, kształtowania się koniunktury w polskiej gospodarce, sytuacji finansowej średnich i dużych przedsiębiorstw, które stanowią podstawową bazę klientów Grupy oraz tempa wzrostu wynagrodzeń pracowników branży IT.

5.5. Zdarzenia IV kwartału 2008 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.5.1. Nabycie aktywów spółki SoftM Software und Beratung AG

W dniu 13 listopada 2008 roku ComArch Software AG nabył 1 750 000 akcji (o wartości nominalnej 1 EURO każda) spółki SoftM Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium na podstawie umów zawartych ze znaczącymi akcjonariuszami spółki SoftM Software und Beratung AG. Cena nabycia jednej akcji wynosiła 3,45 EURO co stanowiło łącznie 6 037,5 tys. EURO. Nabyte akcje stanowiły 35,14 % kapitału zakładowego spółki SoftM Software und Beratung AG i uprawniały do 1 750 000, tj. 35,14 % głosów na walnym zgromadzeniu spółki. Dodatkowo ComArch Software AG objął 1 500 000 akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki SoftM Software und Beratung AG. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego w dniu 18 listopada 2008 roku w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Monachium (ComArch S.A. informowała o szczegółach raportem bieżącym nr 29/2008) suma posiadanych przez ComArch Software AG akcji, tj. 3 250 000 akcji stanowiła 50,15 % kapitału zakładowego spółki SoftM Software und Beratung AG. Akcje te uprawniały do 3 250 000 głosów i stanowiły 50,15 % głosów na walnym zgromadzeniu spółki. Łączna wartość ewidencyjna nabytych aktywów wynosiła 11 212,5 tys. EURO.

W dniu 9 grudnia 2008 roku została podpisana umowa pomiędzy ComArch Software AG a bankiem Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie („Pekao”) na udzielenie przez Pekao gwarancji do kwoty 11 143,5 tys. EURO, ważnej do 08 marca 2009 r. której Beneficjentem jest Baader Bank AG, Weißenstephaner Str. 4 D-85716 Unterschleißheim, Germany („Gwarancja”). Gwarancja stanowiła zabezpieczenie zapłaty ceny za akcje SoftM Software und Beratung AG, które ComArch Software AG nabył w ramach publicznego wezwania ogłoszonego 22 grudnia 2008 roku zgodnie z niemieckim prawem (German Securities Acquisition and Takeover Act -Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz), w związku z przekroczeniem progu 30 % głosów na Walnym Zgromadzeniu spółki SoftM Software und Beratung AG. W związku z koniecznością wystawienia Gwarancji ComArch S.A. udzielił poręczenia za zobowiązania spółki ComArch Software AG. Łączna wysokość poręczanego zobowiązania wynosiła 11 143,5 tys. EUR. Poręczenie zostało udzielone na okres ważności Gwarancji, czyli do 08 marca 2009 roku.

Okres akceptacji wezwania rozpoczął się 22 grudnia 2008 roku i zakończył 02 lutego 2009 roku. Cena nabycia jednej akcji w ogłoszonym wezwaniu wynosiła 3,45 EURO. Źródłem finansowania nabycia aktywów są pożyczki udzielone ComArch Software AG ze środków własnych ComArch S.A. oraz Bonus Management Sp. z o.o. SKA.

5.5.2. Umowa z Ministerstwem Edukacji Narodowej

W dniu 5 listopada 2008 roku została podpisana umowa pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej z siedzibą w Warszawie, Al. Szucha 25 ("MEN") a konsorcjum firm Young Digital Planet S.A. z siedzibą w Gdańsku, ul. Słowackiego 175, ComArch S.A. z siedzibą w Krakowie, Al. Jana Pawła II 39A oraz Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej, z siedzibą we Wrocławiu, ul. Poziomkowa 12 ("Konsorcjum").

W ramach umowy Konsorcjum dostarczy zestawy oprogramowania edukacyjnego dla szkół ponadgimnazjalnych, policealnych oraz zakładów kształcenia nauczycieli. Wartość umowy wynosi 98 016 478,00 zł brutto. Konsorcjum jest zobowiązane do uruchomienia zdalnego serwera umożliwiającego pobranie zestawów oprogramowania edukacyjnego oraz do przekazania do szkół/placówek, (wskazanych przez MEN) wymaganych informacji i dokumentów do oprogramowania, do którego pobrania upoważniona jest szkoła/placówka w terminie 42 dni licząc od daty podpisania umowy nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2008 r. Konsorcjum udziela 24 miesięcznej gwarancji na oprogramowanie. Spółka informowała o szczegółach w raporcie bieżącym nr 27/2008.

5.5.3. Transakcje na akcjach ComArch S.A.

a) 28 października 2008

W dniu 28 października 2008 roku jedna z osób zarządzających ComArch S.A. zakupiła 232 akcje zwykłe na okaziciela spółki ComArch S.A. po średniej cenie 56,70 zł za 1 akcję. Powyższe transakcje kupna zostały zawarte na rynku regulowanym za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Informację sporządzono 31 października 2008 roku w Krakowie. Spółka informowała o tym fakcie w raporcie bieżącym nr 26/2008

b) 4 grudnia 2008

Dnia 4 grudnia 2008 roku BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Akcji Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (zwanego dalej Funduszem) zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 2 grudnia 2008 roku, Fundusz stał się posiadaczem akcji zapewniających więcej niż 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki publicznej ComArch S.A.

W dniu 2 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych Funduszu znajdowało się łącznie 754 000 akcji, co stanowi 9,47% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 754 000 głosów, co stanowi 5,03% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki ComArch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 30/2008.

c) 16 grudnia 2008

Dnia 16 grudnia 2008 roku BZ WBK AIB Asset Management Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 10 grudnia 2008 roku, klienci spółki stali się posiadaczami akcji w liczbie powodującej wzrost udziału w liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Spółki publicznej ComArch S.A. o więcej niż 2%.

W dniu 10 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych klientów BZ WBK AIB Asset Management S.A. objętych umowami o zarządzanie znajdowało się łącznie 2 462 771 akcji, co stanowi 30,94% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 2 462 771 głosów, co stanowi 16,43% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki Comarch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 32/2008.

5.6. Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.6.1. Zakończenie wezwania na akcje spółki SoftM Software und Beratung AG

W dniu 02 lutego 2009 zakończone zostało, przeprowadzone przez Comarch Software AG, wezwanie do sprzedaży akcji spółki SoftM Software und Beratung AG. Okres akceptacji wezwania rozpoczął się 22 grudnia 2008 roku. W wyniku rozliczenia powyższego wezwania dokonanego w dniu 9 lutego 2009 roku ComArch Software AG nabył 1 991 777 akcji spółki po cenie 3,45 EURO za jedną akcję, za łączną cenę 6 872 tys. EURO. Wg stanu na dzień sporządzenia raportu ComArch Software AG jest posiadaczem 5 241 777 akcji spółki SoftM Software und Beratung AG, które stanowią 80,89 % w jej kapitale zakładowym. Akcje te uprawniają do 5 241 777 głosów, tj. 80,89 % na walnym zgromadzeniu spółki. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr 6/2009.

5.6.2. Konwersja, dopuszczenie do obrotu giełdowego, wprowadzenie do obrotu giełdowego i asymilacja 9 400 akcji serii A

W związku z wnioskiem jednego z akcjonariuszy oraz na podstawie uchwały Zarządu ComArch S.A. podjętej w dniu 1 grudnia 2008 roku z dniem 05 stycznia 2009 r. uległy zmianie prawa z 9 400 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A

- przed zmianą - akcje imienne uprzywilejowane, stosunek głosów na WZA Spółki 1:5,

- po zmianie - akcje zwykłe na okaziciela, stosunek głosów 1:1

Ogólna liczba głosów na walnym zgromadzeniu emitenta po dokonaniu zamiany: 14 954 196

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 12/2009 z dnia 8 stycznia 2009 r., stwierdził, że do obrotu giełdowego na rynku podstawowym dopuszczonych jest 9 400 akcji zwykłych na okaziciela serii A spółki ComArch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem „PLCOMAR00061”.

Na podstawie §38 ust. 1 i ust. 3 Regulaminu Giełdy Zarząd Giełdy postanowił wprowadzić z dniem 16 stycznia 2009 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym akcje spółki ComArch S.A., o których mowa powyżej, pod warunkiem dokonania przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 16 stycznia 2009 r. asymilacji tych akcji z akcjami spółki będącymi w obrocie giełdowym. Dnia 13 stycznia 2009 r. Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. poinformował, że postanowił dokonać w dniu 16 stycznia 2009 roku asymilacji 9 400 akcji spółki ComArch S.A. oznaczonych kodem PLCOMAR00061 z 6 202 796 akcjami spółki ComArch S.A. oznaczonymi kodem PLCOMAR00012. Akcje objęte asymilacją otrzymały kod PLCOMAR00012. O szczegółach Spółka informowała w raportach bieżących 1/2009, 3/2009 oraz 4/2009.

5.6.3. Zwiększenie udziału BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w ogólnej liczbie głosów na WZA ComArch S.A.

Dnia 6 stycznia 2009 r. BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Akcji Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Otwartego, Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego, Arka BZ WBK Stabilnego Wzrostu Funduszu Inwestycyjnego Otwartego oraz Lukas Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (dalej zwanych Funduszami) zawiadomiła, że w wyniku nabyć akcji, rozliczonych w dniu 29 grudnia 2008 roku, wymienione Fundusze stały się posiadaczami akcji zapewniających więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki publicznej ComArch S.A.

W dniu 29 grudnia 2008 roku na rachunkach papierów wartościowych Funduszy znajdowało się łącznie 1 500 860 akcji, co stanowi 18,85% w kapitale zakładowym. Z akcji tych przysługiwało 1 500 860 głosów, co stanowi 10,01% udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki ComArch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 2/2009.

VI. Skrócone kwartalne sprawozdanie finansowe ComArch S.A. za IV kwartał 2008 roku

I. Bilans	31 grudnia 2008 r.	30 września 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
AKTYWA			
I. Aktywa trwałe	475 691	441 685	228 145
1. Wartości niematerialne i prawne	2 895	2 789	3 146
2. Rzeczowe aktywa trwałe	214 342	206 255	185 385
3. Inwestycje długoterminowe	255 613	228 898	35 983
3.1 Długoterminowe aktywa finansowe	255 570	228 855	35 940
a) w jednostkach powiązanych	255 570	228 855	35 940
b) w pozostałych jednostkach	-	-	-
3.2 Inne inwestycje długoterminowe	43	43	43
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	2 841	3 743	3 631
4.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego	2 341	3 027	3 116
4.2 Inne rozliczenia międzyokresowe	500	716	515
II. Aktywa obrotowe	256 504	229 592	278 169
1. Zapasy	29 750	30 856	32 423
2. Należności krótkoterminowe	167 970	128 384	169 342
2.1 od jednostek powiązanych	26 179	15 263	22 807
2.2 od pozostałych jednostek	141 791	113 121	146 535
3. Inwestycje krótkoterminowe	42 421	51 469	51 657
3.1 Krótkoterminowe aktywa finansowe	42 421	51 469	51 657
a) w jednostkach powiązanych	3 400	4 000	1 450
b) w pozostałych jednostkach	-	210	12
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	39 021	47 259	50 195
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	16 363	18 883	24 747
Aktywa razem	732 195	671 277	506 314
PASYWA			
I. Kapitał własny	455 729	432 533	264 948
1. Kapitał zakładowy	7 960	7 960	7 960
2. Kapitał zapasowy	256 067	256 067	230 244
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	151 126	156 678	-
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	745	745	745
5. Kapitał z rozliczenia fuzji	-	-	-
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych	176	176	176
7. Zysk (strata) netto	39 655	10 907	25 823
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	276 466	238 744	241 366
1. Rezerwy na zobowiązania	39 990	43 554	3 252
1.1 Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	36 899	38 119	1 202
1.2 Pozostałe rezerwy	3 091	5 435	2 050
a) krótkoterminowe	3 091	5 435	2 050
2. Zobowiązania długoterminowe	89 408	90 910	78 157
2.1 wobec jednostek powiązanych	224	74	305
2.2 wobec pozostałych jednostek	89 184	90 836	77 852
3. Zobowiązania krótkoterminowe	92 752	69 661	109 697
3.1 wobec jednostek powiązanych	3 801	3 594	6 085
3.2 wobec pozostałych jednostek	87 683	64 488	102 237
3.3 Fundusze specjalne	1 268	1 579	1 375
4. Rozliczenia międzyokresowe	54 316	34 619	50 260
4.1 Inne rozliczenia międzyokresowe	54 316	34 619	50 260
a) krótkoterminowe	54 316	34 619	50 260
Pasywa razem	732 195	671 277	506 314
Wartość księgowa	455 729	432 533	264 948
Liczba akcji (w szt.)	7 960 596	7 960 596	7 960 596
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	57,25	54,33	33,28
Rozwodniona liczba akcji (w szt.)	7 960 596	7 960 596	7 960 596
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	57,25	54,33	33,28

II. Rachunek zysków i strat	IV kwartał 2008	12 miesięcy 2008	IV kwartał 2007	12 miesięcy 2007
Za okres od 01.01 – 31.12.2008 oraz 01.01- 31.12.2007 (w tys. PLN)				
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	259 135	615 458	153 402	530 326
- od jednostek powiązanych	18 031	41 820	13 329	35 400
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	124 129	365 820	105 561	312 451
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	135 006	249 638	47 841	217 875
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	191 487	456 799	109 322	400 332
- jednostkom powiązanym	3 489	15 733	3 695	16 606
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	66 321	231 658	65 843	209 620
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	125 166	225 141	43 479	190 712
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	67 648	158 659	44 080	129 994
IV. Koszty sprzedaży	16 944	46 599	15 018	41 000
V. Koszty ogólnego zarządu	10 043	38 769	12 201	32 846
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży	40 661	73 291	16 861	56 148
VII. Pozostałe przychody operacyjne	72	547	156	599
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	8	47	91	152
2. Inne przychody operacyjne	64	500	65	447
VIII. Pozostałe koszty operacyjne	19 245	37 821	7 994	22 425
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	-47	-	18	347
3. Koszt prac sfinansowanych dotacjami	538	11 353	4 803	15 079
4. Inne koszty operacyjne	18 754	26 468	3 173	6 999
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	21 488	36 017	9 023	34 322
X. Przychody finansowe	12 137	14 568	377	2 239
1. Odsetki, w tym:	955	3 102	482	2 210
- od jednostek powiązanych	505	799	90	414
2. Zysk ze zbycia inwestycji	-82	-	-132	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji	896	896	-	-
4. Inne	10 368	10 570	27	29
XI. Koszty finansowe	-460	4 379	4 272	9 039
1. Odsetki	1 034	3 958	885	2 541
2. Strata ze zbycia inwestycji	36	36	-	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji	-528	-	1 644	1 644
4. Inne	-1 002	385	1 743	4 854
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej	34 085	46 206	5 128	27 522
XV. Zysk (strata) brutto	34 085	46 206	5 128	27 522
XVI. Podatek dochodowy	5 337	6 551	2 476	1 699
XIX. Zysk (strata) netto	28 748	39 655	2 652	25 823
Zysk (strata) netto (zanualizowany)		39 655		25 823
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie 01.01.2008 – 31.12.2008 (w szt.)		7 960 596		7 827 443
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		4,98		3,30
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie 01.01.2008 – 31.12.2008 (w szt.)		7 960 596		7 827 443
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		4,98		3,30

III. Rachunek zmian w kapitale własnym	IV kwartał 2008	12 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	432 533	264 948	238 691
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
I.a Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	432 533	264 948	238 691
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	7 960	7 960	7 519
1.1 Zmiany kapitału zakładowego	-	-	441
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	441
- emisja akcji	-	-	441
- konwersja obligacji na akcje	-	-	-
1.2 Kapitał zakładowy na koniec okresu	7 960	7 960	7 960
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-
2.1 Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-
3. Kapitał zapasowy na początek okresu	256 067	230 244	172 097
3.1 Zmiany kapitału zapasowego	-	25 823	58 147
a) zwiększenia (z tytułu)	-	25 823	65 481
- podział zysku z lat poprzednich	-	25 823	44 279
- przeniesienie kapitału rezerwowego	-	-	21 202
b) zmniejszenia	-	-	7 334
- pokrycie straty z fuzji	-	-	7 334
3.2 Kapitał zapasowy na koniec okresu	256 067	256 067	230 244
4. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	156 678	-	6
4.1 Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	-5 552	151 126	-
a) zwiększenia (z tytułu)	1 302	186 575	-
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa	-	186 575	-
- rezerwa na podatek odroczony w związku z wyceną certyfikatów	1 302	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	6 854	35 449	6
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa	6 854	-	-
- rezerwa na podatek odroczony w związku z wyceną certyfikatów	-	35 449	-
- wycena udziałów w walucie obcej	-	-	6
4.2 Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	151 126	151 126	0
5. Kapitał z fuzji na początek okresu	-	-	-7 334
a) zwiększenia	-	-	7 334
- pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	-	7 334
5.1. Kapitał z fuzji na koniec okresu	-	-	-
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	745	745	21 948
a) zmniejszenia	-	-	21 203
- przeniesienie na kapitał zapasowy	-	-	21 203
6.1 Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	745	745	745
7. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	176	25 999	44 455
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
7.1 Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	25 999	44 455
a) zmniejszenia (z tytułu)	-	25 823	44 279
- przeniesienie zysku z lat poprzednich na kapitał zapasowy	-	25 823	44 279
7.2 Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	176	176	176
8. Wynik netto	28 748	39 655	25 823
8.1 Wynik za okres	28 748	39 655	25 823
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	455 729	455 729	264 948
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	455 729	455 729	264 948

IV. Rachunek przepływu środków pieniężnych

Za okres od 01.01– 31.12.2008

oraz 01.01-31.12.2007 (w tys. PLN)

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	IV kwartał 2008	12 miesięcy 2008	IV kwartał 2007	12 miesięcy 2007
I. Zysk (strata) netto	28 748	39 655	2 652	25 823
II. Korekty razem	5 796	17 256	37 716	9 609
1. Amortyzacja	4 221	16 886	4 116	15 595
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	-680	-871	165	402
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 782	6 275	1 730	3 703
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	-1 029	-581	1 553	1 452
5. Zmiana stanu rezerw	-1 575	2 064	1 157	-364
6. Zmiana stanu zapasów	1 106	2 673	-8 938	-12 924
7. Zmiana stanu należności	-41 993	-1 382	-16 921	-23 336
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	21 532	-20 263	22 561	13 438
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	22 432	12 455	32 293	11 058
10. Inne korekty	-	-	-	585

III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia

34 544 56 911 40 368 35 432

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

I. Wpływy	449	8 351	1 064	3 553
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-151	261	163	613
2. Z aktywów finansowych, w tym:	600	8 090	901	2 940
a) w jednostkach powiązanych	600	1 050	900	900
- zbycie aktywów finansowych	600	1 050	900	900
b) w pozostałych jednostkach	-	7 040	1	2 040
- zbycie aktywów finansowych	-	7 040	1	2 040
II. Wydatki	-40 527	-85 562	-12 022	-63 083
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-11 094	-46 029	-9 209	-58 020
2. Na aktywa finansowe, w tym:	-29 433	-39 533	-2 813	-5 063
a) w jednostkach powiązanych	-29 433	-32 533	-2 813	-3 063
- nabycie aktywów finansowych	-	-100	-2 813	-2 863
- udzielone pożyczki długoterminowe	-29 433	-29 433	200	-
- udzielone pożyczki krótkoterminowe	-	-3 000	-200	-200
- dopłaty do kapitału	-	-	-	-
b) w pozostałych jednostkach	-	-7 000	-	-2 000
- nabycie aktywów finansowych	-	-7 000	-	-2 000

III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)

-40 078 -77 211 -10 958 -59 530

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Wpływy	17	18 634	4 633	31 237
1. Wpłata emisji akcji	-	-	-1	441
2. Kredyty i pożyczki	-	18 557	4 634	30 795
3. Odsetki	17	77	-	-
4. Inne wpływy finansowe	-	-	-	1
II. Wydatki	-3 449	-10 541	-2 320	-6 559
1. Spłaty kredytów i pożyczek	-1 651	-4 189	-590	-2 270
2. Odsetki	-1 798	-6 352	-1 730	-3 704
3. Inne wydatki finansowe	-	-	-	-585
4. Inne zobowiązania finansowe	-	-	-	-

III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)

-3 432 8 093 2 313 24 678

D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)

-8 966 -12 207 31 723 580

E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-8 287	-11 336	31 559	178
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	679	871	-164	-402
F. Środki pieniężne na początek okresu	47 034	50 083	18 524	49 905
H. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- E), w tym:	38 747	38 747	50 083	50 083
- o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-	-	-

V. Dodatkowe informacje i objaśnienia

1. Stosowane zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. z 2002 r. Nr 76 poz. 694 z późniejszymi zmianami) oraz przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz.U. z 2005 r., Nr 209, poz. 1744).

Kompletny opis stosowanych zasad rachunkowości został przedstawiony w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym Spółki, tj. sprawozdaniu za okres od 1 stycznia 2007 do 31 grudnia 2007 r. Gdyby sprawozdanie jednostkowe za 12 miesięcy 2008 było sporządzane wg MSSF wynik finansowy wynosiłby 34 911 tys. zł.

2. Wybrane zasady wyceny

Długoterminowe aktywa finansowe

Na dzień bilansowy aktywa finansowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako długoterminowe, jeżeli okres ich dalszego posiadania wynosi ponad 12 miesięcy liczony od dnia bilansowego. Udziały wyceniane są w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia lub powstania według cen nabycia, a na dzień bilansowy wg cen nabycia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości dokonuje się odpisu aktualizującego nie później niż na dzień bilansowy.

Wartość jednostek uczestnictwa w FIZ wyceniana jest w wartości godziwej a skutki wyceny rozliczane są z kapitałem z aktualizacji.

Pożyczki wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o naliczone memoriałowo odsetki.

Krótkoterminowe aktywa finansowe

Aktywa wykazane w sprawozdaniu obejmują głównie aktywa pieniężne oraz udzielone podmiotom zależnym pożyczki. Aktywa pieniężne obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz naliczone memoriałowo odsetki od aktywów finansowych. Środki pieniężne w walucie krajowej wycenione zostały w wartości nominalnej, natomiast środki pieniężne w walutach obcych zostały wycenione na dzień bilansowy po kursie średnim NBP. Pożyczki wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o naliczone memoriałowo odsetki.

3. Informacje o istotnych zmianach wielkości szacunkowych, w tym o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

ComArch S.A. odwrócił dokonany w 2007 roku odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 22 tys. zł. Kwotę odwrócenia ujęto w pozycji pozostałe przychody operacyjne. ComArch S.A. w II kwartale 2008 roku utworzył odpis aktualizujący wartość towarów i materiałów w kwocie 71 tys. zł. W III kwartale 2008 roku nie dokonano utworzenia nowych odpisów aktualizujących ani nie rozwiązano odpisów poprzednio utworzonych. W IV kwartale 2008 r. Comarch S.A. utworzył odpis aktualizujący wartość towarów i materiałów w kwocie 15 tys. zł a także rozwiązał odpis uprzednio utworzony w kwocie 71 tys. zł. Kwotę odwrócenia ujęto w pozycji pozostałe przychody operacyjne.

Na posiadanych przez Spółkę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, więc przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie w ramach, której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. W 2008 r. utworzono aktywo z tytułu różnic przejściowych w podatku dochodowym w kwocie 726 tys. zł i rozwiązano część aktywa utworzonego na dzień 31 grudnia 2007 r. w kwocie 1 501 tys. zł a także utworzono rezerwę na podatek odroczony w kwocie 248 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik 2008 roku wyniósł minus 1 023 tys. zł.

Dokonano utworzenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego związanego z wyceną posiadanych certyfikatów inwestycyjnych w FIZ w kwocie 35 449 tys. zł. Rezerwa ta, tak jak i wycena certyfikatów, rozliczana jest z kapitałem z aktualizacji wyceny.

4. Wybrane noty do skróconego sprawozdania finansowego

4.1. DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31 grudnia 2008 r.	30 września 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
a) w jednostkach zależnych i współzależnych	255 570	228 855	35 940
- udziały lub akcje	29 310	27 886	28 314
- udzielone pożyczki	37 315	5 251	5 439
- inne papiery wartościowe	187 635	194 489	1 060
- inne długoterminowe aktywa finansowe (odsetki od udzielonych pożyczek)	1 310	1 229	1 127
b) w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-
- udziały lub akcje	-	-	-
c) w pozostałych jednostkach	-	-	-
- udzielone pożyczki	-	-	-
Długoterminowe aktywa finansowe, razem	255 570	228 855	35 940

4.2. ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	IV kwartał 2008	12 miesięcy 2008	IV kwartał 2007	12 miesięcy 2007
a) stan na początek okresu	228 855	35 940	36 121	36 250
- udziały lub akcje	27 887	28 314	29 113	29 063
- pożyczki	6 479	6 566	7 008	7 187
- inne długoterminowe aktywa	194 489	1 060	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	29 677	223 407	14 215	14 729
- wycena innych długoterminowych aktywów	-6 854	186 575	-	-
- nabycie akcji w jednostkach zależnych	-	100	13 013	13 063
- nabycie jednostek uczestnictwa w FIZ	-	-	1 060	1 060
- udzielone pożyczki jednostkom zależnym	29 433	29 433	-	-
- udzielone pożyczki w jednostkach pozostałych	-	-	115	200
- odsetki należne od pożyczek długoterminowych	457	658	27	406
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych	5 311	5 311	-	-
- aktualizacja wartości udziałów w walutach obcych	1 330	1 330	-	-
- reklasyfikacja do długoterminowych pożyczek od jednostek zależnych	-	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	2 962	3 777	14 396	15 039
- sprzedaż akcji w jednostkach zależnych	-	-	900	900
- wniesienie aportu (akcje INTERIA.PL S.A.)	-	-	11 260	11 260
- zbycie akcji w spółkach stowarzyszonych	-	-	-	-
- zmniejszenia udziałów w związku z fuzją	-	-	-	-
- spłata pożyczek jednostek zależnych	-	-	-	-
- spłata pożyczek jednostek pozostałych	-	-	-88	-
- wycena bilansowa udziałów	-93	434	1 652	1 652
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych i odsetek od pożyczek	-194	94	669	1 224
- objęcie pożyczek odpisem aktualizacyjnym	2 577	2 577	-	-
- objęcie odsetek od pożyczek odpisem aktualizacyjnym	672	672	-	-
- przekwalifikowanie do długoterminowych aktywów finansowych	-	-	3	3
d) stan na koniec okresu	255 570	255 570	35 940	35 940

4.3. KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31 grudnia 2008 r.	30 września 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
a) w jednostkach zależnych i współzależnych	3 400	4 000	1 450
- udzielone pożyczki	3 400	4 000	1 450
b) w pozostałych jednostkach	-	210	12
- inne papiery wartościowe, w tym:	-	-	-
- jednostki uczestnictwa w funduszu	-	-	-
- bony skarbowe	-	-	-
- udzielone pożyczki	-	-	12
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe, w tym:	-	210	-
- aktywo z tytułu wyceny kontraktów forward	-	210	-
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	39 021	47 259	50 195
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	38 747	47 034	50 083
- inne środki pieniężne	-	-	-
- inne aktywa pieniężne	274	225	112
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	42 421	51 469	51 657